

15-16 Haziran 50. Yılında!.. Büyük işçi başkaldırısı yol gösteriyor

15-16 Haziran'ın işçi sınıfının bel-
leğinde hala önemli bir yer tuttuğuna
şüphe yoktur. 50. Yılında bu mirasın hala
sahipleniliyor olması bunun en büyük
göstergesidir. Ancak sorun bu mirası sa-
hiplenmek değil onun dersleri ve dene-

yimleriyle donanmayı başarabilmektir.
Bugün dibe vuran, ancak alttan alta yeni
biçimler içinde mayalanan işçi sınıfı mü-
cadelesi er ya da geç yeni büyük başkal-
dırılara imza atacak, 15-16 Haziranlar'ı
aşacaktır.

50. Yılında 15-16 Haziran'ı anmak,
onun derslerinden gerekli sonuçları çıkar-
ılabilmektedir.

Zira 15-16 Haziran başkaldırısı 50.
Yılında yolumuza ışık tutmaya devam et-
mektedir.

s.12

Sosyalist
Siyasal Gazete

Sayı: 2020 Özel / 4
13 Haziran 2020

Kızıl Bayrak

www.kizilbayrak45.net

Kapsamlı saldırılar dönemi ve mücadele sorumluluğu

Dışarda savaş ve saldırganlığın,
içerde ekonomik krizin faturasının
kabardığı; işsizliğin, enflasyonun,
yoksulluğun kol gezdiği; kıdem
tazminatının gaspı gibi tarihi sal-
dırların sökün ettiği bir dönemde
işçi sınıfı ve emekçilerin devrimci
siyasal faaliyete daha fazla karşılık
vereceklerinden kuşku duyulma-
malıdır.

50 yıl önce, toplum içinde tut-

tuğu yer bakımından bugünkü
büyüklüğüyle kıyaslanamaz düzey-
deki Türkiye işçi sınıfının düzeni
sarsan 15-16 Haziran gibi görkemli
bir direnişe imza atmış olması dahi
ona güvenmek için yeterince güçlü
bir nedendir. Toplum uçuruma
sürükleyen gericiliğin karanlığını
bir kez daha işçi sınıfının devrimci
mücadele sahnesine çıkması/çık-
arılması dağıtacaktır.

4

Yaz turizmi sezonu ve kirli pazarlıklar

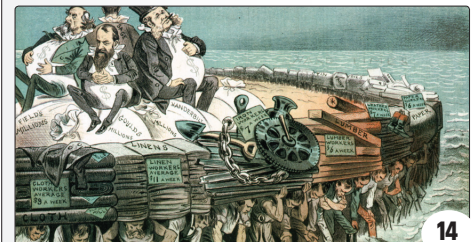
Geçen yıl turizmden yaklaşık 34,5 mil-
yar dolar gelir elde eden AKP iktida-
rının hesapları bu yıl salgın nedeniyle
boşa çıktı.

8

Kıdem tazminatı hakkının gaspı için yeni formüller...

Kapitalistlerin krizden hasarsız bir şe-
kilde çıkması için, AKP iktidarı işçi ve
emekçilere daha fazla pranga demek
olan adımları atmaya devam ediyor.

14

"Yeni bir dünya" mı doğuyor?

Her büyük tarihsel olay karşısında ile-
ri sürülen bu görüş, şimdi de salgın
üzerinde gündeme gelmiş bulunuyor.
İleri sürülen görüşler oldukça "zengin"...

ABD'de büyük sosyal patlama - A. Engin Yılmaz

s.16

Türkiye'de kadın emeği ve mücadelesi - S. Soysal

s.22

Kapsamlı saldırılar dönemi ve mücadele sorumluluğu

Yaza adım atılmasıyla beraber düzen cephesinde siyasetin harareti arttı. Gündemin baş köşesini koronanın kapladığı 2-3 ay boyunca ikincil plana itilen sorunlar, salgının bindirdiği yüklerle ivmelenecek sahnenin önüne fırladı. AKP-Erdoğan iktidarı düzen siyaseti için ürettiği “darbe”, “Ayasofya’nın ibadete açılması” vb. gibi yapay gündemlerin tozu dumanı arasında işçi sınıfı ve emekçi kitlelere yönelik saldırılarını yoğunlaştırmaya başladı.

YENİ SALDIRILAR DÖNEMİ

Gerici-faşist iktidarın bu çerçevedeki adımlarından biri baskı ve terör aygıtlarını tahkim etmek kapsamında kurduğu bekçi ordusuna silah ve zor kullanma, üst arama, kimlik kontrolü vb. yetkiler veren tasarımı yasalastırmaktı. Yanı sıra 21 bin 300 kişilik bekçi ordusuna 8 bin 200 yeni yandaşın eklenmesi, polis teşkilatının toplumsal olaylara saldırıda kullanacağı silah ve teçhizat bakımından olabildiğince donatılması gündemde. Bir diğer hamle, Meclis’te zaten sesi duyulmayan muhalefeti tümüyle sindirmek hedefiyle ikisi Kürt hareketinden üç milletvekilinin vekilliklerinin düşürülmesi ve gece operasyonlarıyla hapse atılmasıydı. Buna, düzen muhalefeti adına basında bir nebze dişe dokunur işler yapan gazetecilere yönelik saldırıların ikinci halkası eşlik etti.

Salgın kısıtlamaları günlerinde bir tür nabız yoklaması babında tartışmaya açılan temel bazı düzenlemeler de masada bekliyor. Baro ve meslek odaları üzerinde tam kontrol, yerel yönetimlerin yetkilerinin iyice budanması ya da merkezi iktidara devri, Seçim ve Siyasi Partiler Yasası’nda değişikliklerle Erdoğan-AKP diktatörlüğünün tahkimi çerçevesindeki planların önümüzdeki süreçte hayata geçirilmesi şaşırtıcı olmayacaktır.

AKP-Erdoğan rejiminin en ağır hamlesi ise kıdem tazminatını gasp planının bu kez de “Tamamlayıcı Emeklilik Sistemi” adı altında öne çıkarılması oldu. Mevcut uygulamada işçi ve emekçiler için iş güvencesinin neredeyse tek dayanağı olan kıdem tazminatı, AKP şefinin açıkladığı TES’le gerçek anlamda gasp edilecek. Mevcut uygulamada işçiye hiçbir yükü olmayan, kapitalistlere aylık brüt ücret

tin %8,33’ü oranında maliyeti olan tazminat, haksız yere işten çıkarılan işçinin topluca alabildiği bir birikim oluşturuyordu. Yeni plana göre işçilerden her ay %3, sermayedarlardan da %4 oranında kesinti yapılacak. Yani işçinin ücretinden yeni bir kesinti yapılıyor, sermayenin yükü yarı yarıya azaltılıyor. Dahası, işçiler işten atıldığında tazminat alamayacaklar, dolayısıyla patronlar tarafından gönül rahatlığıyla işten çıkarılabilecekler. İşçiler ancak 60 yaşını doldurduklarında hesaplarında birikmiş paranın %25’ini toplu alabilecek, kalanı da emekli maaşlarına eklenmiş kırıntılar olarak aydan aya ellere geçecek. Tabii ömürleri yeterse...

Güncel planda öne çıkan bu hamleler, salgınla girilen yeni dönemde bir bütünlük oluşturan kapsamlı saldırılar paketinin bazı unsurlarıdır yalnızca. AKP-MHP ittifakının iç ve dış siyasette, ekonomik ve sosyal alanda, kültürel ve moral düzlemde karşı karşıya olduğu açmazlar nedeniyle gerici-faşist iktidara, saldırıları süreklileştirmek dışında bir seçenek kalmıyor. Başta Suriye ve Libya’da olmak üzere bölge genelinde düğümlenmiş, açmaza saplanmış dış politikanın yarattığı ve yaratacağı faturalar şimdilik bir yana bırakılabilir. Zira şimdiye kadar yaşanan rezaletlere rağmen AKP rejiminin dış politikası, Türkiye’de şovenizm, milliyetçi histeri, dinsel gericilikle beyinleri dumura uğramış AKP-MHP tabanını kemikleştirme işlevi görüyor. Hatta düzen muhalefetinin ulusalcı, kemalist, vatansever geçinen geniş bir yelpazesini AKP saldırganlığı ekseninde saflaştırma ve hizada tutma rolü oynayabiliyor.

SALDIRGANLIK SİYASETİNE BAĞIMLILIK

Oysa 2018 yazında ABD’yle iplerin gerilmesi ve Trump’ın aşağılayıcı tehditleriyle ivmelenen ve ağırlaşarak ilerleyen ekonomik kriz olgusu Erdoğan-AKP iktidarına sürekli kan kaybettiriyor. 2019 yerel seçimleri, özellikle yenilenen İBB Başkanlığı seçimi bunun tartışmasız bir teyidi olmuştu. Son bir yılda tablo daha da yeğînleşmiş durumda. Anketlerde AKP-MHP payına rahatsız edici alarm zil-

leri çalıyor. Bu ses öyle kolay kesilecek, hatta bir nebze azalacak gibi de değil. Zira dünya genelinde korona salgınının yarattığı yeni ekonomik koşullarda, Türkiye’nin sürekli dibe sürüklenen ekonomisini toparlamanın imkanları (özellikle sıcak para akışı) alabildiğine sınırlanmış bulunuyor.

Mart sonu itibarıyla toplam dış borcu 412,4 milyar doları bulan Türkiye, 2020 yılı içinde 68 milyar dolar dış borç ödemek zorunda. Nisan ayında ihracat bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 41,4, ithalat yüzde 28,3 oranında azaldı. Aynı aya dair hesaplarda cari açık da geçen yılın aynı dönemine göre %70’ler düzeyinde bir artışla 5 milyar 62 milyon dolara çıktı. Bunu 2020’de Türkiye ekonomisinin, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü’ne (OECD) göre yüzde 4,8, Dünya Bankası’na göre ise yüzde 5,2 daralacağı öngörüsü tamamlıyor. Bu rakamlar TÜİK’in istatistik diye arsızca yayınladığı yalanlara karşın yaklaşık 7 milyon kişiyle %20 civarında seyreden gerçek işsizlik rakamının (ki, DISK’in son açıkladığı geniş tanımlı işsizlik oranı da %36 civarındadır) azalmak bir yana, giderek artacağına habercisidir.

Böylesi bir tabloda AKP-Erdoğan iktidarının bekası, her şeyden önce onun topyekun saldırıları gerçekleştirme başarısına bağlıdır. Nitekim faşist rejim bunun gayet açık bilincinde olduğu içindir ki salgın döneminde dahi saldırganlık siyasetinden bir milim şaşmadı. İşçi ve emekçilerin hayatlarını hiçe sayarak, “ekonominin çarklarının dönmesi”ni dilden düşürmedi. İşçi ve emekçilerden kesintilerle oluşan fonlardan kalanları, yetmediği yerde Merkez Bankası rezervlerini salgın bahanesiyle başta yandaşlar olmak üzere sermayeye peşkeş çekmeye devam etti. En sonunda 11 Mart’ta başlattığı fakat işçi ve emekçilerin fabrikalara, işletmelere tıkıştırılmasını es geçen salgın tedbirlerini, dünyadaki genel eğilime uygun olarak, haziranın ilk gününde bir çırpıda kaldırdı. Sanki korona virüsü bir anda ortalıkta dolaşmaktan ve bulaşmaktan vazgeçmişçesine hem de... Ne de olsa sermaye iktidarı için önemli olan sömürü ve kölelik üzerine kurulu burjuva

ekonomik çarkların dönmesiydi.

GERİCİ-FAŞİST İKTİDARIN DAYANAKLARI

Koltuk değneği Bahçeli ile birlikte AKP şefini bu denli pervasız kılan, iktidarda kalmak planında güvendiği dayanaklara sahip olmasıdır. Her şeyden önce baskı ve zorbalık aygıtları tümüyle tekelindedir. Polis-yargı-hapishane cendresi en sıradan insanların dahi tepesinde Demokles kılıcı gibi sallanıyor. Mayıs ayı boyunca ülkenin pek çok kenti halktan insanlara uygulanan vahşi polis şiddetine sahne oldu. Zaten çoktandır sosyal medya paylaşımları, hatta beğenileri dahi olağan gözaltı, işkence ve tutuklanma gerekçesi olarak kullanılıyor. AKP-MHP’ye tetikçilik yapacak çeteciler, tecavüzcüler, uyuşturucu tacirleri serbest bırakılıyor, muhalif ses çıkaran herkes baskı ve terörün hedefine çakılıyor vb. Önümüzdeki süreçte AKP-MHP zorbalığının, devlet terörünün gemi aızıya alması eşyanın doğası gereğidir.

Faşist iktidarın ikinci bir dayanağı medya üzerinde kurduğu tekeldir. Bu tekeli delen bir mecra olarak sosyal medyada ise tekelin uzantısı olan bir troller ordusu istihdam edilmektedir. Twitter’ın ayıklamak zorunluluğu hissettiği 7 bin 340 hesap dahi troller ordusunun gücü konusunda bir fikir vermektedir. AKP, yandaş medya ve troller ordusu aracılığıyla istediği gibi gündem saptırmakta, toplum mühendisliğini icra edebilmektedir.

En az bu ikisi kadar önemli olan üçüncü dayanak ise işçi ve emekçilerin önemli bir kesimini de kapsayacak şekilde uzun yıllar boyunca yaratılan toplumsal yozlaşma ve çürümedir. Dinsel istismar, gerici önyargıların ve mezhepçiliğin körüklenmesi, ırkçılık-milliyetçilik-şovenizm zehiriyle sersemletme, “dünya devleti, dünya lideri, yeni Osmanlı” gibi saçmalıklarla alıktırma vb. sayesinde hatırı sayılır bir destekçi kitlesi yaratılmıştır. Bu, aynı zamanda kadına ve çocuğa yönelik her türlü aşağılık söylemi ve eylemi din iman, gelenek-görenek normu sayacak derecede de kokuşturulmuş bir kesim-

dir. Başta despot şefi olmak üzere AKP cephesinin tarz-ı siyasete dönüştürdükleri pişkince yalan savurma, çamur atma ve karalama, itibarsızlaştırma ve hedef gösterme, siyasi-ahlaki-kültürel tetikçilik, manevi sindirme hareketleri tam da bunların bağımlısı haline gelmiş yığınlar sayesinde etkili olabilmektedir. AKP şefinin salgın kısıtlamaları döneminde bile saldırgan bir ötekileştirme ve taraflaştırma dili kullanmasının gerisinde de bu kitleyi "iri ve diri" tutma kaygısı yatıyor.

ABLUKAYI DAĞITACAK KUVVET

AKP-Erdoğan rejiminin en önemli güvencesini ise işçi sınıfının hatırı sayılır bir kesimi üzerinde kurduğu denetim ve kontrol oluşturuyor. Bu açıdan büyük bir kesimi açıktan yandaş hale gelmiş, bir kesimi ise radikal her işçi eylemi karşısında düzen itfaiyeciliğini iliklerine kadar sindirmiş sendikal bürokrasi elbette önemli bir rol oynuyor. Fakat din taciri faşist iktidarın sınıf yığınları üzerinde kurduğu ideolojik, kültürel ve siyasi hegemonya çok daha hayati bir sorundur. Türkiye'de toplumun yarısından fazlasının nefret ettiği bir despotun kılavuzluğundaki iktidarın, öncesi bir yana 2013 Haziran'ından beri yaşadığı badirelere rağmen ayakta kalmasının sırrı buradadır. Bu gerçeğe gözünü ısrarla kapatan herhangi bir siyasal öznenin veya toplumsal muhalefet odağının kurulu düzende herhangi bir gedik açması ya da salt AKP-Erdoğan diktatörlüğünü sarsması bile kolay kolay hayalden öteye geçemez.

Dolayısıyla "yeni normal" dönemin kaçınılmaz olan kapsamlı saldırılar dalgasına karşı mücadelenin en can alıcı boyutunu işçi sınıfının üretim alanlarından kuşatılması, yakıcı güncel sorunları üzerinden harekete ve eyleme geçirilmesi oluşturuyor. Gerek sendikal bürokrasi ve düzen siyaseti aracılığıyla sağlanan denetim gerekse de gerici ideolojik ve kültürel hegemonya ancak işçi sınıfının harekete-eyleme geçmesi sayesinde kırılabilir. Dışarda savaş ve saldırganlığın, içerde ekonomik krizin faturasının kabbardığı; işsizliğin, enflasyonun, yoksulluğun kol gezdiği; kıdem tazminatının gaspı gibi tarihi saldırıların sökün ettiği bir dönemde işçi sınıfı ve emekçilerin devrimci siyasal faaliyete daha fazla karşılık vereceklerinden kuşku duyulmamalıdır. 50 yıl önce, toplum içinde tuttuğu yer bakımından bugünkü büyüklüğüyle kıyaslanamaz düzeydeki Türkiye işçi sınıfının düzeni sarsan 15-16 Haziran gibi görkemli bir direnişe imza atmış olması dahi ona güvenmek için yeterince güçlü bir nedendir. Toplumunu uçuruma sürükleyen gericiğin karanlığını bir kez daha işçi sınıfının devrimci mücadele sahnesine çıkması/çıkarılması dağıtacaktır.

Meclis yeni saldırı paketlerini "onaylamak" için açıldı

TBMM, 17 Nisan'da salgın gereğiyle saraydan gelen emirle tatil edilmişti. Bu uygulama eleştirildiğinde ise, Meclis Başkanı Mustafa Şentop, "önemli bir gündem bulunmadığı için meclis kapalı" demişti. Salgın gibi olağanüstü bir süreçten geçerken meclisi bir kenara iten saray rejimi, milletvekillerine ise "size iş kalmadı, meclisi kapattık, hadi evlerinize" demişti. Yani AKP-MHP rejimi, salgını tek adam rejimini pekiştirmenin imkanı saydı. Ancak salgınla mücadele tek adam rejiminin başarılarını değil rezaletlerini gözler önüne serdi. Bu kepezelikler halen de sürüyor. Sokağa çıkma yasağı konusunda iki günde üç farklı karar ilan ettiler. Saçma-sapan kararlarıyla milyonlarca insanın yaşamını zehir ediyorlar.

Maskelerin nasıl dağıtılacağından, hangi günler sokağa çıkma yasağını uygulanacağına kadar salgına karşı alınan her önlemin (!) kararını bizzat T. Erdoğan aldı. Bu süreçte tek karar mercii AKP şefi oldu. Bilim kurulu ise "konu mankeni" gibi kullanıldı. Saray bakanlarının tutumları birbiriyle çelişti. Her kararın, dolayısıyla yaşanan rezaletlerin altında AKP şefinin imzası vardı.

Son olarak Sağlık Bakanı "hafta sonu sokağa çıkma yasağı olmayacak" diye açıklama yaptı. İçişleri Bakanı gece yarısı sokağa çıkma yasağı ilan etti. Ertesi gün ise T. Erdoğan, "Cumhurbaşkanı olarak, 15 ilimizi kapsayan haftasonu sokağa çıkma sınırlaması uygulamasını iptal etme kararı aldım" diye açıklama yaptı. Her üç kararı aynı şahıs alıyor. Son açıklamayı, "sizi cezadan ben kurtardım" havalalarında kendisi yapıyor. Pişkinlik ancak bu kadar olur. Hem milyonların hafta sonlarını zehir ediyor hem "müjde" diye vaaz veriyor.

Salgınla "mücadele" eden saray rejimi, "yeni normal" zamanda meclise tekrar ihtiyaç duymaya başladı. Zira korona bahanesiyle uyguladığı bir dizi saldırıyı kalıcı hale getirmek için kolları sıvadı. Bunun için meclisin yasal kılıf uydurması gerekiyor. Meclis bu alçaltıcı görev için 2 Haziran'da yeniden açıldı.

Baro ve meslek odalarını hedef alan saldırının mecliste ilk tartışılacak konu olduğu belirtiliyor. Bu kapsamda yapılacak değişikliklerle baroları kontrol altında tutmanın yolları aranıyor. Bu arada 3

şehirde yeni baro kurulmasının da önü açılmak isteniyor. T. Erdoğan tarafından gündeme getirilen bu saldırıyla dikta rejim, saraya biat etmeyen kurumları zayıflatma hesapları yapıyor.

Son günlerde başlatılan "erken seçim" tartışmaları ve seçim sisteminde yapılmak istenen değişikliklerin de meclisin gündemine alınması bekleniyor. Ali Babacan ve Ahmet Davutoğlu'nun yeni kurdukları partilerden milletvekili aday olacakların başka partilerden aday gösterilmesinin önü kapatılmak isteniyor. Amaçları dinci-faşist koalisyonun çöküşünü geciktirecek bir formül bulmak. AKP, bu kapsamda mecliste 'Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi Seçim Mevzuatı Uyum Komisyonu' kurarak çalışmalarına başladı.

"Yeni normal"ın gereği olarak baskı ve saldırı araçlarının daha da çeşitlenmesi, var olanların ise tahkim edilmesi hedefleniyor. Bu kapsamda bekçilere verilen yetkilerin artırılmasını öngören kanun taslağı meclisten geçti. Meclisin açıldığı ilk gün AKP'nin sunduğu "Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanun Teklifi" bir hafta süren görüşmeler sonucunda Genel Kurul'da kabul edildi. Bekçilere araçları durdurabilme, silah kullanabilme, toplumsal olaylara saldırma yetkisi veren kanun teklifi, "Sarayın yeni kolluk gücünü oluşturma çabası" olarak yorumlanıyor.

"Hukuk yargılamasının sadeleştirilmesi, etkinliğinin artırılması ve sorunların giderilmesi" kılıfına sarılan 2. yargı paketi de Meclis Adalet Komisyonu'ndan geçti. 63 maddelik söz konusu düzenleme ile duruşmaların bir kısmı veya tamamı gizli yapılabilecek, duruşma yapılmadan karar verilebilecek vb. Görüldüğü kadarıyla sarayın emir-erleri durumuna düşürülen yargı mensuplarına pek iş kalmayacak. Saraydan gelen emrleri yazılı/onaylı hale getirmek yeterli olacak.

AKP'nin meclise getirdiği torba yasa teklifinin içerisinde ise "Karşılıksız çeke 9 ay ek süre verilmesi", "kamu banka ve kuruluşlarına 22 milyarlık ek finansman sağlanması" gibi kapitalistlere bir kez daha para artırımını içeren düzenlemeler de var.

Kendi merasında otlattığı hayvan için köylüden para talep etmeye hazırlanan AKP-MHP koalisyonunun gündeminde, tarımsal üretime ilişkin yasal düzenlemeler de var. Tüm Köy-Sen Eğitim ve Örgütlenme Uzmanı Sedat Başkavak, meclise gelmesi beklenen teklifin tarımsal amaçlı arazi kullanımı, ormanlık alanlar ve yerli tütün teşviki üzerine değişiklikler içereceğini belirtiyor. Bu uygulamaların hayata geçirilmesi durumunda tarım ve orman alanlarının amaçları dışında kullanılması ve ranta açılması önünde bir engel kalmayacak. Bellik ki, yeni tarım ve ormanlık alanlarını beton yığına çevirerek rant kaynakları yaratmak istiyorlar.

Kuşkusuz meclisin açılmasının ardından en çok gündeme gelen konu; biri CHP'li, ikisi HDP'li 3 milletvekilinin vekilliklerinin düşürülüp tutuklanması oldu. Dinci faşist rejim, mecliste aykırı ses duymaktan pireleniyor. Bundan dolayı hedef aldığı milletvekillerini hapse atarak diğerlerine gözdağı veriyor.

Burjuva parlamenter sistemde, halk iradesinin yansıdığı ve bu iradeye göre çalışma yaptığı iddia edilen meclis, tümüyle tek adam rejiminin -dolayısıyla da AKP şefi T. Erdoğan'ın- noteri durumuna düşürüldü. Muhalefet "etkisiz elementler" durumuna düşerken, AKP-MHP milletvekilleri T. Erdoğan'ın talimatı ve onayıyla "zorbalığın yasama organı" olarak yaptıkları çalışmalarını yoğunlaştıracaklar. Görünen o ki, bu noterler; "kapitalistlere hizmet, emekçilere saldırı, diktatöre biat" üçgeninde çalışarak tek adam rejiminin çöküşünü engelleme histerisine endeksli işler yapacaklar.

Yaz turizmi sezonu ve kirli pazarlıklar

Geçen yıl turizmden yaklaşık 34,5 milyar dolar gelir elde eden AKP iktidarının hesapları bu yıl salgın nedeniyle boşa çıktı. Sağladığı net döviz girdileriyle Türk kapitalizminin müzminleşen cari açığını kapatmaya olumlu katkı yapan turizm sektörü, AKP-Erdoğan rejimi için önemli bir yere sahiptir. Bu yılın ilk üç ayındaki turizm geliri, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 11,4 azalarak, 4 milyar 101 milyon 206 bin dolar olarak kayıtlara geçti. Geçen yıl turizmden sağlanan net fazlaların cari açığı karşılama oranı %21 iken, bu oranın yapılan en iyimser tahminlere göre bu yıl %15 civarında kalacağı belirtiliyor. Dolayısıyla 55 milyar civarında olan cari açığın da 60 milyar düzeyine çıkacağı hesaplanıyor.

2020 yılı bütçesi daha yılın ilk dört ayında çökerek anlamsızlaşmışken, pandemiye rağmen turizmden üç-beş kuruş kapmak sermaye iktidarı için oldukça önemlidir. Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından açıklanan verilere göre, geçen yıl nisan ayında 18,3 milyar lira olan bütçe açığı, bu yıl iki kattan daha fazla bir artışla 43,2 milyar liraya ulaştı. Geçen yılın ilk 4 ayında 54,5 milyar lira olan bütçe açığı ise bu yılın aynı döneminde 72,8 milyar liraya çıktı.

Ekonomide zaten kronikleşmiş krizin, pandemi döneminin getireceği yüklerle birlikte daha da ağırlaşacağı kesinlik kazanmıştır. Ekonomiyi yıkıntıya dönüştürme emareleri gösteren ekonomik bunalım AKP şefi ve çevresinin korkulu rüyası olmayı sürdürüyor. Daha çok saldırganlaşıp muhalif sesleri susturma operasyonlarının, sosyal medyada başlatılıp yandaş-besleme gazetelerin sayfalarından TV ekranlarına taşınarak yaygınlaştırılan ve kapıkulu yargının göremezlikten geldiği katliam tehditlerinin arkasında, büyüyen bu korku vardır.

Geçtiğimiz ay AKP Genel Başkan Yardımcısı Mahir Ünal'ın burjuva muhalefet partilerin belediyelerini bile "paralel yapı", "yerel hükümet" vb. olarak yaftalayarak kaos çıkartmakla suçlaması, keza Özhaseki'nin "Şapka alınıp gidilmez" resti gündeme oturmuştu. Şimdi bunlara mevcudu 21 bin 300 olan bekçi ordusunun takviyesi ekleniyor. Faşist iktidar bu yıl 8 bin 200 silahlı AKP-MHP militanı daha bekçi ordusuna dahil etmeyi planlıyor. Bununla da bitmiyor. Son olarak bek-

çilere gerektiğinde araç durdurup kimlik sorma ve arama yapmanın yanı sıra zor ve silah kullanma yetkisi de veren yasa teklifi AKP tarafından Meclis'e sunuldu. Tüm bunlar faşist AKP-MHP koalisyonunun iktidarı bırakmamak için hangi kanlı senaryolar peşinde koştuğuna açıklık getiriyor.

TURİZM PASTASINDAN PAY KAPMAK İÇİN HER YOL MUBAH

Tam bir ekonomik çöküntüyle yüz yüze olan AKP-MHP koalisyonu iç ve dış politikada sürdürdüğü saldırganlık politikalarını milliyetçi-dinci histeri sosuna buluyor. Faşist koalisyonun temsilcileri, ekonominin tepetaklak olması durumunda bu zehirin saraylarını kurtarmaya yetmeyeceğini görüyorlar. Yaz turizm sezonundan mümkün olan payı kaparak, sürdürülemez olan durumlarına böylelikle nefes aldıkları istiyorlar. AB'nin yaz tatili için sınırlı da olsa uçuşlara izin verileceğini açıklaması üzerine, AKP-MHP faşist blokunun görevlileri ne kaparsak kârdır hesabıyla Avrupa'nın, asıl olarak da Almanya'nın kapılarını aşındırıyorlar. AKP'nin şefinden Dışişleri Bakanı'na, Turizm Bakanı'ndan Kültür Bakanı'na bilumum zevat mümkün olan bütün kapıları çalmaya başladılar. Kapalı kapılar arkasında sürdürülen kirli pazarlıklarla turizm pastasından pay kapma diplomasisine giriştiler. DSÖ'nün salgının görüldüğü ülkelere salgınla mücadele için yardım yapacağını açıklamasından sonra korona vakalarının varlığını hızla tespit

eden gerici-faşist rejim, yaz turizmden pay kapmak için de salgının denetim altına alındığını ilan etti. Hafta sonu sokağa çıkma yasaklarını bir hamlede iptal ederek, "Türkiye'nin güvenilir ülke olduğu" propagandasına başladı.

Türkiye'nin, koronavirüs salgınının turizm sektöründe yarattığı ağır darbeden fayda sağlaması gerektiğini söyleyen Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, "İtalya, İspanya ve hatta Fransa'nın aldığı ağır darbenin turizm sektöründe açtığı yeni alanları değerlendirmeliyiz. Evet bu fırsatçılıksa, fırsatçılık" diyerek, küstahlığını arsızlık düzeyine vardırdı. Pastadan parsa kapmak için her yolu mubah gördüklerini alenen ilan etti. Turizm Bakanının 70'e yakın ülkeye mektup gönderdiğini belirten Çavuşoğlu, kendisinin de mevkidaşlarıyla görüşmeler gerçekleştirdiğini, örneğin Rus mevkidaşı Sergey Lavrov ile görüşüğünü, Türkiye'ye en çok turist gönderen Orta Asya ülkelerinin turizm ve dışişleri bakanlarıyla da görüşeceklerini vurguladı. Çavuşoğlu, turizm konusunda Alman mevkidaşı Heiko Maas ile bir video konferans düzenleme noktasında mutabık kaldıklarını da açıkladı. O bu açıklamayı yaparken, Almanya Dışişleri Bakanı Heiko Maas'ın, koronavirüs kisvesi altında otoriter eğilimlerin güçlenmesine örnek olarak gösterdiği ülkeler arasında Türkiye'yi de saymasını ise yutkunarak geçiştirmeyi tercih etti.

Başka zamanlarda, özellikle seçim dönemlerinde olsa böyle bir açıklamaya karşı espis gürleyeceği kesin olan Çavuşoğlu gibi onun şefi de turizm pastasın-

dan pay kapabilmek hatırına Merkel'in kapısını çaldı. AKP'nin başındaki despot, 9 Mayıs Avrupa günü vesilesiyle yayınladığı mesajda "Ülkemizin tam üyeliği... AB'yi küresel bir aktör haline getirecektir" demiş, AB'nin patronu Almanya'nın yayımlı hayallerini okşayarak, "bu zor günlerde yardımlaşma" çağrısında bulunmuştu. Mesajın yayınlamasını takip eden günlerde Merkel'le bir telefon görüşmesi yapan Erdoğan'ın yaltaklanmasının üzerinden haftalar geçmesine karşın bir sonuç alınmadı. Saray tarafından Merkel'le yapılan telefon görüşmesine dair açıklama yapılmasına karşın, Almanya hükümeti tarafından resmi bir açıklamanın yapılmaması da oldukça manidardır. Bu durum Almanya'nın işi ağırdan aldığını, kuyruğunu kaptıran Erdoğan ile sürdürülen kirli pazarlıkların sonuçlanmadığını gösteriyor.

"KISA VADELİ VE ESNEK ÇÖZÜMLER"İN ANLAMI

Çok sayıda seyahat acentesini çatısı altında toplayan Avrupa Türk Seyahat Acenteleri Birliği (Coop TRR) Başkanı Cumhur Sefer, pandemi kısıtlamalarının başladığı mart ayından beri işlerinin tamamen durduğunu, yeni yeni açılmaya başlayan acentelerin de neredeyse sadece iptallerle uğraştığını söylüyor. Sefer, 1999 yılından beri turizmci olarak çalıştığını, o zamandan bu yana yaklaşık her iki yılda bir Türkiye turizminde bir kriz yaşandığını, ancak kısa vadeli ve esnek çözümlerle bunların atlatıldığını da hatırl-

latıyor. (Deutsche Welle)

Merkel ile Erdoğan arasında süren kirliliğe pazarlıktan bu defa da "kısa vadeli ve esnek çözümler" çıkar mı? Erdoğan'ın içerisinde bulunduğu zor durumu çok iyi bilen Merkel, Erdoğan'a istediklerini kabul ettirmek için yakaladığı ve lehine olan bu durumu elbette tepmeyecektir. Batılı emperyalistler, ABD'ye "Ver papazı, al papazı!", "Bu görevde olduğum sürece o teröristi (papazı) alamazsınız!" diyen, Deniz Yücel'in Almanya'ya iade edilmesine ilişkin sorulara da "Hiçbir surette olmayacak, ben bu makamda olduğum sürece asla" şeklinde salvolar savuran AKP şefinin, sonraki gelişmelerin de gösterdiği üzere nasıl bir "tükürdüğü"nü yalama ustası" olduğunu biliyorlar. Dolayısıyla Alman tekelleri, kuyruğunu kıstıran "dünya liderinden" istediklerini almada yeşil ışık yakmayacaklardır.

15 Haziran'dan itibaren 31 Avrupa ülkesine uçuşlara izin veren Almanya'nın, bu ülkeler arasında Türkiye'ye yer vermemiş olması, süren pazarlıkların sonuçlanmadığını gösteriyor. 7 Haziran günü yaptığı açıklamada Türk hükümetiyle görüşmelerin sürdüğünü ve seyahat uyarısının "kalıcı" olmayacağını söyleyerek AKP-Erdoğan rejiminin umutlarını canlı tutmaya çalışan Almanya Dışişleri Bakanı Maas, yasakların ne zaman kaldırılacağını pandeminin gidişatının belirleyeceğini söyleyerek, aslında "pandeminin gidişatı"na dair değerlendirmenin pazarlıkların sonuçlarına bağlı olduğunu diplomatik bir dille açıklamış oluyordu.

Arka tarafta, karanlık dehlizlerde süren kirliliğe pazarlıklardan bir uzlaşma çıkması durumunda bu kirliliği perdelemek için politik bir rehine olarak elde tutulan Osman Kavala'nın serbest bırakılması hiç de şaşırtıcı olmayacaktır. Böylece, yapılan kirliliğe pazarlıklar yalnız kamufle edilmeyecek, aynı zamanda Alman emperyalizmine demokrasi bayraktarlığı da bahsedilecek. Şantaj ve rehine almayı dış politikanın önemli enstrümanlarından biri yapanların payına ise tükürdüklerini döne döne yalamaktan başka bir seçenek kalmıyor.

"Evet bu fırsatçılıksa, fırsatçılık" diyerek, başka ülkelerin yıkımından ganimet devşirmeyi marifet sayan kan emiciler dünyasında herkes haddini ve layık olduğu yeri bilmek zorunda. Nitekim Türkiye'de devlet zorunu elinde toplamanın verdiği güçle rakiplerine "had bildirme"-yi marifet sayanlar, daha güçlüler karşısında kuyruklarının üzerine oturmasını bilecek kadar "görgü"ye sahipler.

AKP-İsrail kirliliği ittifakı: "Top artık Türk tarafında"

İsrail ile AKP rejimi arasında kamuoyuna kapalı olarak sürdürülen kirliliği diplomasi zehirli meyvelerini vermeye başladı. İç politikaya yönelik olarak İsrail'e karşı gösterilen "sert" tutumun, "One minute" veya "Kudüs kırmızı çizgimizdir" salvolarının gerçek hayatta hiçbir karşılığı olmadı. İnanç sömürsünü çok yönlü bir rant kapısı olarak gören AKP-Erdoğan rejimi, İsrail'i karşısına almamak için azami özen gösterdi. Akdeniz'e kıyısı olan devletlerle olduğu kadar komşularıyla da yarattığı sorunlar altında bulanana gerici-faşist rejim, İsrail'le daha çok yakınlaştı.

Bu aynı dönemde AKP şefinin ABD-Rusya tahterevallisinde "aptal olma" diyerek aşağılandığı halde, "dostum Putin"den "dostum Trump"a eğiliminin daha çok arttığı görülüyor. Milyarlarca dolar verilerek büyük bir tantanayla alınan S-400'lerin hangarlarda çürümeye bırakılması, bunun çok sayıda göstergesinden biri sadece.

İsrail-Türkiye ilişkileri trafiğinde ilk önce 7 Mayıs'ta İsrail'in resmi Twitter hesabından, "Türkiye ile diplomatik ilişkilerimizle gurur duyuyoruz. Gelecekte bağımızın daha da güçlenmesini temenni ediyoruz. Türkiye'deki tüm takipçilerimize sevgilerimizi gönderiyoruz" açıklaması geldi. Peşinden İsrail El Al Havayolları, ithalat ve ihracat amaçlı kargo taşımacılığı yapabilmek için Türkiye'ye izin başvurusunda bulunduğunu duyurdu. *Şalom* gazetesine konuşan El Al Kargo Departmanı Müdürü Ronen Shapira, "Şu an koronavirüs sebebiyle El Al uçakları maalesef yolcu taşıyamıyor. Biz de uçaklarımızı kargo uçaklarına dönüştürdük" açıklamasını yaptı. Nihayet 13 yıl aradan sonra, 24 Mayıs günü, ilk kez İsrail El Al Havayolları'na ait bir uçak İstanbul'a iniş yaptı.

Bu kadarla bitmiyor. Mayıs ayı boyunca İsrail ile AKP-Erdoğan rejimi arasında yürütülen kirliliği ve gizli diplomasinin zehirli meyveleri de ortalığa saçıldı. 11 Mayıs'ta, Akdeniz'deki güç dengelerini etkilemesi bakımından olduğu kadar İsrail ile AKP iktidarı arasında süren kirliliği ilişkilerin düzeyini göstermesi bakımından da önemli bir gelime yaşandı. İsrail dahil olduğu ittifaka rağmen, Fransa, Yunanistan, Kıbrıs Cumhuriyeti, Mısır ve Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) tarafından

hazırlanan ortak açıklamaya katılmadı. Açıklama, Kıbrıs'ın yetki alanı olarak ilan ettiği kesimde doğalgaz arama faaliyeti yürüten Türkiye'yi kınayan ve Ankara'yı BM'nin Libya'ya silah ambargosuna uymaya çağırarak bir içeriğe sahipti.

Oysa Türkiye'nin 27 Kasım 2019'da Libya'daki Fayiz es-Serrac hükümetiyle imzaladığı "Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Mutabakat Muhtırası"na karşı İsrail, Mısır, Yunanistan ve Lübnan devletleri ortak diplomatik adımlar atmışlardı. Bununla da kalmayan Yunanistan, İsrail ve Kıbrıs Cumhuriyeti arasında Akdeniz'in doğusundaki doğalgaz yataklarından Avrupa'ya gaz sevk edecek olan denizaltı doğalgaz boru hattının (EastMed) prensip anlaşması, üç ülke başbakanlarının katıldığı bir törenle Atina'da imzalanmıştı. Adetten olduğu üzere tören sırasında açıklamalarda bulunan üç ülkenin başbakanları, EastMed projesinin Türkiye'ye ya da bölgedeki herhangi başka bir ülkeye karşı olmadığını(!) iddia ediyorlardı. Ankara ise başından beri EastMed boru hattı aracılığıyla, İsrail-Kıbrıs-Yunanistan ittifakının Türkiye'yi çembere almayı amaçladıklarını savunmuştu. Avrupa'nın Rusya'ya olan enerji bağımlılığını azaltacağı gerekçesi ile EastMed'in yapımına ABD ve AB de destek vermişti. Bu gelişmeler AKP-Erdoğan rejimine İsrail'in etkilerine tutunmaktan başka bir yol bırakmadı.

AKP'İN SURIYE DÜŞMANLIĞI İSRAİL'İN YAYILMACILIĞINA HİZMET EDİYOR

ABD'nin Suriye'yi parçalama saldırıganlığında ABD'nin taşeronluğunu üstlenen Erdoğan ve AKP'sinin saldırıganlık politikalarıyla İsrail'in yayılmacılığı örtü-

şüyor. Kürt sorununa yaklaşımlarındaki farklı hesap ve çıkarlardan dolayı zaman zaman ipler gerilse de ABD ve İsrail ikilisi, AKP-Erdoğan rejimini yola getirmek için ironik de olsa Kürt kartını kullandılar.

Esad yönetimi de Türkiye ile İsrail'i Suriye'ye karşı iş birliği içinde hareket etmekle suçluyor. Suriye Dışişleri Bakanlığı tarafından yapılan açıklamada İsrail'in şubat ayı başlarında Şam yakınlarına hava saldırısı düzenlemesiyle eş zamanlı olarak Türk askerlerinin de sınırı geçtiğine dikkat çekiliyordu. Açıklamada, "iki ülkenin Suriye'deki teröristleri korumak konusunda ortak bir hedefi olduğunu", "Türk rejimiyle İsrail oluşumunun, özellikle El Nusra cephesi başta olmak üzere teröristleri koruma amacıyla" birleştikleri söyleniyordu.

İsrail'in Ankara Büyükelçiliği Müsteşarı Roey Gilad, 21 Mayıs'ta haber sitesi *Halimiz*'de yazdığı yazıda, iki ülkenin jeopolitik hedefleri ve Suriye'deki stratejik çıkar birliklerinin neler olduğunu açık sözlülükle dile getirirken, Suriye'nin suçlamalarını da doğruluyordu: "İdlib'deki savaş önemli bazı jeopolitik gerçekleri açığa çıkardı. Bunlardan biri, İran'ın Suriye'deki mevcudiyetinin Türk çıkarlarına ters çalışıyor olmasıdır.", "İki devletin normal düzeyde bir ilişkisinin olması ... Türkiye'nin ve İsrail'in ortak çıkarlarına daha iyi hizmet edecektir. Top artık Türk tarafında."

İsrail'in "Türk tarafına pas atması" bölgemizdeki istikrarsızlık, çatışma ve savaşların yaygınlaştırılması isteğinin dile getirilmesidir. ABD ve İsrail'in kanatlarının altına daha çok sığınan AKP-Erdoğan rejiminin yayılma heves ve saldırıganlığını, emekçi halkların ortak mücadelesinden başka bir güç dizginleyip, bertaraf edemez.

AKP-MHP rejiminin baskı ve zorbalığına karşı biriken öfke

AKP iktidarı 2015 seçimleri önceden başlayarak toplumun desteğini yavaş yavaş yitirmeye başlamış, kitle tabanında önemli bir erime yaşadığı görülmüştü. Aynı yıl içinde Diyarbakır, Suruç ve Ankara'da meydana gelen bombalı saldırılar AKP-Erdoğan iktidarının beslediği dinci çeteler eliyle gerçekleştirilmiş, ülke adeta kan gölüne çevrilmişti. 7 Haziran seçim sonuçlarını kabul etmeyen Erdoğan, zorbalıkla Kasım 2015 tarihinde seçim tekrarı dayatmış ve yarattığı kaos ortamında tek başına çoğunluğu sağlamıştı.

7 Haziran seçimleri sonrasında yeniden tırmandırılan katliamlar ve kirli savaş Erdoğan ve AKP'sinin bir kez daha kendi iktidarını ayakta tutmasının temel aracı haline geldi. Toplumsal muhalefeti baskı ve zorbalıkla ezmeye çalışan AKP iktidarı, o dönemden itibaren faşist parti MHP'yi de yedeğine aldı. AKP-MHP koalisyonu, şaibeli referandumun ve seçimlerin ardından günümüze kadar hükmünü sürdürebildi.

Toplumu yıkıma götüren AKP-MHP koalisyonu halihazırda şovenizm ve din istismarı gibi temel dayanaklarını büyük oranda yitirmiş durumdadır. Dolayısıyla ayakta kalmak için baskı ve zor aygıtlarını tepe tepe kullanmaktan başka çaresi kalmamıştır. Gerici-faşist cephe dışında yer alan herkese çamur atmaktan ve saldırmaktan başka politikası olmayan dinci-faşist iktidar, toplumun biriken ekonomik sorunlarına çözüm üretmekten de acizdir. Son yıllara damgasını vuran ekonomik kriz salgınıyla birlikte daha da ağırlaşmış işçi ve emekçiler bu süreçte "ölüm ya da açlık" ikilemi cenderesine sıkıştırılmıştır. Salgın döneminde serma-

yenin ihtiyaçlarını gani gani gidermekten geri durmayan ve yandaşlarını palazlandırmak için tüm olanakları seferber eden AKP iktidarı, işçi ve emekçilere ise ölümlü, işsizliği ve açlığı reva görmektedir.

Dinci-faşist koalisyonun politikalarını eleştirenlere tahammül etmeyen AKP şefi, süregelmekte olan cadı avını yoğunlaştırarak, muhalefet eden herkesi sindirmeyi ve cezaevine atmayı da alışkanlık haline getirmiştir. AKP şefi Erdoğan, toplumda yarattığı tahribat sonucunda ortaya çıkabilecek olası bir toplumsal hareketliliği önlemek konusunda tümüyle zor aygıtlarına bel bağlamaktadır. Toplumun ihtiyaçları onun zerre kadar umurunda değildir. Salgın döneminde, işçi ve emekçilere ait fonlardan dağıtılan beş on kuruş üzerinden sanki milyar dolarlar veriliyormuş gibi bir algı yaratan AKP-Erdoğan zorbalığı, devletin bütün olanaklarını kendisi için seferber etmiştir. Bunun bir yanı yandaş sermayenin semirtilmesiye, diğer yanı da kolluk güçlerinin ve teçhizatlarının miktarını her geçen gün arttırmaktır.

Kopacak fırtınalara kendi cephesinden hazırlık yapan dinci-faşist iktidar, yakın zamanda bu çerçevede yeni bir ihaleye imza attı. Kamu İhale Kurumu'nun (KİK) 27 Mayıs 2020 tarihli bülteninde Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 18-25 Haziran 2020 tarihleri arasındaki ihaleleri yayınlandı. Bu ihaleler sermaye devletinin, toplumsal muhalefete karşı baskı ve zorbalığı daha da tırmandıracağına bir göstergesidir. Söz konusu ihale ilanında Emniyet Genel Müdürlüğü için 1 milyon adet plastik mermi, 103 bin 500 adet OC gaz spreyi, 5 bin adet taarruz el bombası gibi malzemelerin bulunduğu

yüklü bir alım yapılacağı belirtilmektedir.

KOPACAK FIRTINALARA HAZIRLIKLI OLMAK

Sermaye iktidarı baskı ve zorbalıkla ayakta kalmayı hedeflerken, toplumsal mücadele dinamiklerinin kopacak fırtınalı günlere hazırlanmaları hayati bir önem kazanıyor. Yıllardır adım adım hayata geçirilen polis devleti uygulamalarıyla toplumun temel hak ve özgürlüklerini yok eden iktidar, toplumun büyük bir kısmının nefretini kazanmıştır. Toplum adeta nefessiz bırakan Erdoğan AKP'si burjuva yasalarını dahi hiçe saymaktan geri durmamakta, yarattığı tek adam rejimi ile yasaları işine geldiği gibi kullanmakta veya değiştirebilmektedir. Bu nedenle zorba rejime karşı toplumda sürekli öfke birikmektedir. Toplumsal mücadele dinamiklerinde biriken bu öfkenin çok da uzak olmayan bir zamanda patlaması kuvvetle muhtemeldir.

DÜZEN MUHALEFETİNİ AŞMAK

Düzen muhalefeti toplumda biriken öfkenin dışa vurmasını engellemek için adeta itfaiye görevi üstlenmiştir. Cumhuriyet İttifakının karşısında düzen sağı ve solundan beş benzemezler olarak yer alan düzen muhalefeti, AKP iktidarının uygun gördüğü, dayattığı kulvarda laf yarıştırmayı kendine görev bilmektedir. Anayasa ve hukukun üstünlüğünü dilden düşürmeyen düzen muhalefeti, seçimleri adres göstermekte, böylelikle biriken öfkeyi kendince kontrol altında tutmaktadırlar. Hatırlanırsa şaibeli seçimlerin ardından sokağa çıkan emekçileri engellenmek ve toplumun tepkisini

düzen sınırları içine hapsedmek düzen muhalefetine düşmüştü.

Tüm bunlara rağmen zaman geçtikçe daha çok pervasızlaşan AKP-MHP koalisyonu, düzen muhalefetine de hedef tahtasına çakılmaktan geri durmuyor. AKP iktidarının karşısında yer alan düzen partileri ise kapitalist düzenin meşruluğuna leke sürmemekle kalmıyor, toplumsal dinamikleri kontrol altına almaya çalışıyor ve AKP iktidarına çanak tutmaya devam ediyorlar.

Çürümüş ve yok olmaya mahkum kapitalist düzen, AKP eliyle insanlığa kan kusturmaktadır. Burjuva düzenin ürünü olan AKP iktidarına alternatif gösterilen düzen muhalefetine aşmak ve biriken öfkeyi örgütlemek, bugün Türkiye'de kendine ilerici-devrimci diyen herkesin omuzlarındaki bir sorumluluktur. Yazık ki Türkiye'deki ilerici, sol birikimin büyük bir bölümü yaşadığı ideolojik erozyon sonucunda sinmiş, korku cenderesine hapsedilmiştir. Bu kesim düzen muhalefetinden medet umar bir haldedir. Kendi gücüne yaslanmadığı yerde yalpalayıp durmakta, düzen cephesi içindeki güçlerin peşinden gitmeye meyletmektedir.

Korkuyu örgütleyen AKP iktidarına karşı korkusuzca mücadeleyi büyütmenin yolu, sınıf devrimcilerinin yaptığı üzere fabrikalarda, mahallelerde, kırsal alanlarda işçi ve emekçilerin bulunduğu her alanda ilmek ilmek geleceği örgütlemekten geçiyor. İşçi ve emekçiler haklı ve meşru talepleri uğruna mücadeleye bu yolla çekilebilir. Yarın açığa çıkabilecek bir öfke patlamasına da ancak bugünden sınıf cephesinde örgütlenecek mevziler üzerinden yön verilebilir.

N. KAYA

AKP-MHP rejimi toplumu kontrol altına almak için yalan, demagoji, manipülasyonlarla, tekeline aldığı medyaya yetinmiyor, yeni örgütlenmelerle bu yöntemlerini geliştirmeye çalışıyor. Özellikle son dönemde gündemlerine aldıkları "sosyal medya denetimi" konusunda AKP bir adım daha attı.

AKP'nin "Tanıtım ve Medyadan Sorumlu" Genel Başkan Yardımcısı Mahir Ünal tarafından, "Her bir milletvekili-

AKP'den "medya takip merkezi"

mizin kişisel hesaplarında kullanacakları içerikleri üretmesi için bu stüdyoyu kurduk" sözleriyle "Dijital Medya Takip Merkezi"nin kurulduğu duyuruldu.

Ünal açıklamasında, "Dijital Takip Merkezi'nde iki farklı çalışma yaparak,

hem içerik üreten hem de içerik takibi yapan bir merkez oluşturduklarını belirtti. Söz konusu merkezin "dezenformasyonun önüne geçmek için" kurulduğu iddiası öne sürüldü. AKP şefi T. Erdoğan'ın da son dönemde tekrar

tekrar gündeme getirdiği sosyal medya konusunda atılan bu adım, toplumu kontrol altında tutma hedefinin yanı sıra, AKP'nin gerici propagandasını da denetleme ve yönetme amacı taşıyor.

Sosyal medyada "dezenformasyonun önüne geçmek için" diye atılan bu adım, Erdoğan ve AKP'sinin gerici hedefleri uğruna daha örgütlü bir "dezenformasyon merkezi" kurma amacı taşımaktadır.

Salgın günlerinde rant için doğa katliamı hız kesmiyor!

Salgın koşullarını her alanda fırsata çevirmeye çalışan AKP-MHP rejiminin doğayı talan eden rant projeleri de sürüyor. Anayasa hükümlerini ya da yargı kararlarını hiçe sayan yandaş şirketler, dinci-faşist rejime sırtlarını dayayarak doğayı talan eden projelerde çalışma başlatıyor. Son dönemde toplumun büyük tepki gösterdiği yağma ve talan projeleri, pandemi süreci kullanılarak hayata geçirilmeye çalışılıyor.

Bu pervasızlığın yeni örneği ise Bursa Kirazlıyayla'da gerçekleşti. Kurşun-Çinko-Bakır Zenginleştirme (Flotasyon) Tesisi ve Atık Barajı yapmak için faaliyet belgesi bile olmayan Meyra Madencilik, salgın günlerini fırsat bilerek bölgeye malzemeler nakledip, ağaç kıymına başladı. Verimli tarım arazileri ve köylülerin yaşam alanlarının katliamına başlayan şirkete karşı köylüler günlerdir direniyor. Yasadışı iş yapan şirketlerin imdadına yetişen AKP-MHP rejimi, köylüleri yalnızlaştırıp direnişlerini kırabilmek için köye giriş-çıkışları yasakladı. Din istismarcısı bu rejimin pervasızlığına rağmen direnen köylüler ise, yargı ve jandarma zorbalığıyla sindirilmek isteniyor.

Salgın sürecinde bir başka talan hamlesi Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan geldi. Sarayın aparatlarından biri olan bu bakanlık, Olympos'u 1. derece arkeolojik

SİT alanından 3. derece SİT alanına çeviren İmar Planı'nı onayladı. Kültürel ve tarihi mirasıyla bilinen Antik Olympos Kenti için alınan bu kararla birlikte betonlaşmanın ve rantın önü açılmış oldu. Buna karşın bakanlık "betonlaşmaya izin vermeyeceğiz" diye açıklama yaparak sahtekarlıkta sınır tanımadığını da gözler önüne serdi. Çünkü bu karar betonlaşmanın, yani talanın önünü açmak için alındı.

Talancıların gazabına uğrayan bir diğer alan Dersim'de "Mutlak Koruma Alanı" olan ve Munzur Vadisi Milli Parkı sınırları içerisinde bulunan Halvori Gözeleri oldu. Yağmacı rejim, Halvori Gözeleri'nde 'bungalov ev tip otel' işletmeciliği için Mayıs ayında resmi süreç başladı.

1971 yılında Milli Park olarak ilan edilen Munzur Vadi'sinin önemli bir parçası olan Halvori Gözeleri'nde otel inşa edilmesi hukuka aykırı. Ayrıca Halvori Gözeleri'nin imara/ranta açılması, yabancı hayvanların yaşam alanlarının işgal edilmesi ve doğanın bozulmasına da neden olacak.

Kazdağları'nda siyanürle altın aramasına izin vererek ağaç ve doğa katliamına yol açan AKP-MHP iktidarı, bu talana karşı direnenleri ise salgın dönemini bahane ederek yüksek para cezalarıyla sindirmek istedi. Bu rezil icraatlar, bu zorba rejimin derdinin şirketlere dikensiz gül bahçesi yaratmak olduğunu gözler önüne seriyor.

Doğa düşmanlığı tescilli AKP-MHP iktidarı, kapitalistlerle el ele vererek rant

ve talan hırsını salgın sürecinde katlayarak sürdürüyor. Bu işlere girişirken hiçbir kanun, anayasal kurum ya da karar tanımayan bu kokuşmuş rejim ve ondan güç alan şirketler, yaşam alanlarını savunmak için talana direnen emekçileri ise baskı ve zorbalıkla sindirmeye çalışıyor.

Lafa gelince ağaç dikmekten, doğa sevgisinden, tarihsel ve kültürel mirastan riyakarca bahseden bu rejim, her icraatıyla hiçbir koşulda rant ve talandan vazgeçmeyeceğini gösteriyor. Söz konusu rant olunca ne uluslararası koruma altında olan kültürel miras alanlarını ne hukuku ne yaşam kaynağı olan dereleri, ne ormanı, ne emekçi köylülerin yaşam kaygılarını takıyor. AKP-MHP koalisyonu, yıkım ve talandan beslenen kokuşmuş bir rejim kurmuştur.

AKP'den santrallere yüzlerce milyon lira

Termik santrallerin hava kirliliğine yol açmasına karşı gerekli önlemleri 2013 yılından beri erteleyen AKP iktidarı, 2019 Kasım ayında bir 2,5 yıl daha uzatmaya çalıştığı muafiyeti, tepkiler üzerine iptal etmişti. Santral bacalarına filtre takılması gibi önlemler için yatırım zorunluluğu hayata geçirilmişti. Hava kirliliğine göz yumup halk sağlığını tehdit ederek sermayeyi koruyan AKP şefi Tayyip Erdoğan, bu kararı kendi şovuna dönüştürmüştü.

Şimdi çevre kirliliğine yol açan termik santraller "çevre yatırımı" bahanesi ve "gerekli önlemleri aldıkları" iddiasıyla yeniden açıldı. Yeniden açılan santrallere kapalı kaldıkları süreçte AKP iktidarı tarafından yüzlerce milyon liralık teşvik sunulduğu ortaya çıktı. Erdoğan ve AKP'sinin "ceza", "engel" olsa dahi ser-

mayeye her türlü imkânı sunmaktan geri durmadığı bu örnekle bir kez daha gözler önüne serildi.

SERMAYEYE "ARIZA TEŞVİKİ"

Greenpeace Akdeniz'in hesaplamasına göre, kapatılan 11 santrale 2018'de arızalanıp çalışmadıkları ortalama 109'ar gün için toplam 334 milyon 959 bin lira; 2019'da arızalanıp çalışmadıkları ortalama 91 gün için de toplam 518 milyon 386 bin 758 lira teşvik verildi.

AKP iktidarı santrallerin yeniden

açıldığını duyururken, hava kirliliğinin sürmesi nedeniyle santralleri protesto edenleri de "asker ve para cezası" ile tehdit ediyor. Oysa ki açılan santrallerin ne önlem aldığının belirsiz olduğuna dikkat çekiliyor.

Greenpeace Akdeniz Program Direktörü Avukat Deniz Bayram, yeniden faaliyete başlayan santrallerin hangi önlemleri aldığının belirsiz olduğunu ifade etti. "Söz konusu santraller miadı dolmuş, hem sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkımızı ihlal eden hem de ekonomik olarak büyük bir yük oluşturan santraller" diyen Bayram, "Arıza yapan sağlık düşmanı santrallere ödenen milyonlar, bunun yerine Türkiye'de sağlık sistemine, temiz enerji üretim sistemlerine ve geleceğimize yatırılabilir" vurgusu yapıyor.

AKP-MHP rejimi, halk sağlığına yönelik herhangi bir tehdidi sermayenin çıkarları uğruna yok sayabileceğini her fırsatta gösteriyor. Koronavirüs salgını sürecinde bu doğrultuda işçi-emekçileri fabrikalara gönderen sermaye iktidarı, ardından "normalleşme" diyerek kısmi tedbirleri de hızla kaldırmıştı.

İktidarın termik santrallere verdiği teşvik ve sermayeyi kollaması onun gerçek yüzünü gösteriyor. İşçi-emekçilerin çıkarlarına düşman AKP-MHP rejiminin bu uygulamalarını önlemenin yolu birlik olup mücadeleyi büyütmekten geçiyor.

Kıdem tazminatı hakkının gaspı için yeni formüller...

Sermaye için “İstihdam kalkanı”, İşçi için kölelik!

Salgınla beraber zaten krizde olan Türkiye ekonomisinin krizi daha da derinleşiyor. Kapitalistlerin bu krizden hasarsız bir şekilde çıkması için, AKP iktidarı işçi ve emekçilere daha fazla pranga demek olan adımları bir bir atmaya devam ediyor. Bu adımlardan biri olan “İstihdam Kalkanı” paketi geçtiğimiz günlerde bizzat AKP'nin şefi T. Erdoğan tarafından açıklandı. “İstihdamı arttıracak” yalanıyla sunulan pakette işçi sınıfına dönük yeni sosyal yıkım saldırıları hedefleniyor.

Paketle, ücretsiz izin uygulamasının 3 ay daha uzatılacağı söyleniyor. Salgın başladığından beri işçileri günlük 37 TL'lik ücretle, ölüm ve açlık arasında bırakan AKP-MHP koalisyonu, şimdi de bu süreci uzatmanın derdinde. Bu ücretlerin yine işçilerden kesilen paralarla oluşan işsizlik fonundan ödenmesi ile kapitalistlerin cebinden para çıkmıyordu. Salgında kapitalistleri daha da zenginleştiren, işçi sınıfını daha da yoksullaştıran sürecin “normalleşme” döneminde de devam etmesi hedefleniyor. Böylece sömürü ve yoksulluk düzeni daha fazla pekiştirilmek isteniyor. “İstihdam” adı altında öne sürülen ise 25 yaş altı ve 50 yaş üstünün esnek ve güvencesiz çalışmaya mahkum edilmesidir. Bu kesimlerin sözleşmeli, hiçbir hakka sahip olmadan tümüyle köle gibi çalıştırılmasını isteyen sermayenin isteğini AKP-MHP rejimi yerine getirmeyi amaçlıyor. “İstihdam” diyen sunulan bu koşullar, işçi ve emekçilere daha fazla kölelik demektir.

Sermayenin demir yumruğu olmaya soyunan Tayyip Erdoğan'ın açıkladığı bir diğer önemli düzenleme ise “Tamamlayıcı Emeklilik Sistemi”dir (TES). Yeni Ekonomi Programında açıklanan “Bireysel Emeklilik Sistemi”nin (BES) kapsamı TES ile genişletilmeye çalışılıyor. AKP şefi T. Erdoğan, “normalleşme” açıklamasında TES'i şöyle sundu: “Çalışanlara tamamlayıcı emeklilik sigortası sunacak bir çalışma başlatıyoruz. Tesis edilecek karma model ile işçilerin kazanılmış hakları korunacak. Tamamlayıcı emeklilik sigortası ile aynı zamanda ilave emeklilik desteği alınabilmesini de sağlayacağız. Çalışanlarımız emeklilikte daha da rahat edecekler. Bunun için devlet elini taşın altına koyacak. Bu kapsamda oluşacak fon ile Türkiye'nin İstihdam Kalkanını sürekli

hale getirmeyi hedefliyoruz.”

TES'in uygulanması kıdem tazminatının da ortadan kalkması anlamına gelmektedir. Uzunca bir dönemdir birçok kez raftan indirilen “kıdem tazminatının fona devredilmesi” saldırısı AKP şefinin yeni açıklamaları ile tekrar gündeme girmiş oldu. İşçi sınıfı içerisinde geniş tepki toplayan bu saldırı, bu kez adı değiştirilerek “tamamlayıcı emeklilik sistemi” diye sunulurken, aynı saldırı hedefi yine yukarıdaki “güzellemeler”le açıklandı. Fakat, bilinmelidir ki AKP-MHP dikta rejiminin ve onun başındaki sermaye diktatörünün hedefi, kapitalistler üzerindeki “kıdem tazminatı yükü”nü hafifletmek, işçi sınıfının iş güvencesi ve geleceği demek olan kıdem tazminatı hakkını gasp etmektir.

Salgın vesilesi ile fırsatçılığını devam ettiren kapitalistler birçok kez gündeme gelen ve oluşan tepkilerin de etkisiyle geri çekilen kıdem tazminatının gaspı için koşulların olgunlaştığını düşünmektedirler. Kapitalistlere yeni bir kaynak oluşturacak fon ile işçi sınıfının 13. maaşı ya da yıpranma payı olarak görülen kıdem tazminatı, fona devredilmiş olacak ve yağmaya açılacak.

AKP-MHP koalisyonu işçi ve emekçileri aldatmak ve saldırılarını daha rahat hayata geçirmek için zaman yitirmeden harekete geçti. İktidar adına T. Erdoğan'ın damadı Berat Albayrak, sermaye adına TOBB ve TİSK yöneticileri, işçileri sözde temsil edenler adına Türk-İş ve Hak-İş bürokratları bir araya geldiler. Saldırının boyutlarını ve içeriğini konuştular.

Toplantının ardından kıdem tazminatının fona devredilmesinin 1 Ocak

2022'de başlayacağı, fon ile ilgili 2 formül olduğu hedefleri basına yansıdı. Formüllerden birinde; 30 günlük kıdem tazminatının 11 günü fona devredilecek ve işçiler bu parayı 56 yaşından önce sadece evlilik, konut alımı, sağlık gibi gerekçelerle çekebilecek. İkinci formülde ise işçilerden aylık %6'lık prim kesintisi yapılarak kıdem tazminatı tamamen fona devredilecek. Bugüne kadar oluşturulan her fonun akıbeti sermayenin ihtiyaçları doğrultusunda yağmalanması oldu. Bugün de hedeflenen, işçilerden yapılan kesintilerle oluşacak olan bu fon ile yine sermayenin ihtiyaçlarını karşılamaktır. Damat B. Albayrak, fonda biriken paranın kısa sürede 60-100 milyar TL olacağını ifade ederken, bu fonun işçilere geri ödenmesi adına tek bir söz söylemeye gerek esastan hedeflerini de açık etmiş oldu: Hedefleri, bu fonu “sermayeye teşvik” adı altında yağmalamaktır.

Salgın sürecinde işçi sınıfın, açlık ve ölüm ikilemi arasında, daha ağır sömürü koşullarına mahkum edildi. Sermayenin işçi sınıfının içindeki ajanları da bu koşullara göz yumdu. Sermayeye siper olma görevini üstlenen sendika bürokratları, kıdem tazminatı hakkının gaspı için de benzer bir rolle karşı karşıya. Sonuçta kıdem tazminatının gaspına karşı oluşabilecek en büyük tepki yine başında bu sendikal ağaların bulunduğu fabrikalardaki işçilerden bekleniyor. Tam da bu nedenle “kıdeme dokundurtmayız” gibisinin sözlerle işçilerin yanındaymış gibi gözükken sendika ağaları, işçileri aldatıp sermayeye siper olarak yangın söndürücü misyonunu oynamaya hazırlanıyor.

Toplantıdan sonra ağa takımından yansıyan ilk açıklamalar da bu durumu

destekler niteliktedir. Türk-İş Başkanı sözde tepkilerini dile getirirken, bir yandan da görüşmelere devam etmeyi ve en büyük şef ile Cumhurbaşkanı ile görüşmeyi istediğini ifade ediyor. Bunca yıldır işçi sınıfı adına masaya oturup birçok hakkın gasp edilmesinde başrol oynayan Türk-İş ağası Ergün Atalay'ın kıdem tazminatının gaspında da bu rolü kaptırmamak ve “süreci öylece kapatmak” istediği çok açıktır.

Atalay kıdemle ilgili 3 şartları olduğunu belirtiyor: Kazanılmış hakların korunması, 30 gün üzerinden hesaplanması, kıdem oranının %8,33'ten aşağı düşmemesi... Ancak bu şartlar işçi sınıfının öfkesini dindirmek ve “Ben sizin için masadayım, siz bir şey yapmayın, bekleyin, gerisini ben hallederim” anlamına geliyor. Sözlerindeki samimiyetsizliği anlamak için çok gerilere değil, asgari ücret belirlemedeki çıkışlarına ve attığı kölelik imzasına bakmak yeterlidir.

AKP şefi T. Erdoğan'ın “İstihdam Kalkanı” açıklamasının ertesi günü, AKP şefleri ile sermaye ve sendika ağalarının alelacele toplantısı şunu gösteriyor: Bu şer üçlüsü, krizde oluşan faturayı tekrar işçi ve emekçilere kesmek için canhıraş çalışmaktadır. Bu saldırıları bizzat yaşayan, fabrikadaki ağır sömürü koşullarını etinde kemiğinde hisseden işçi sınıfı, sendika ağalarından medet ummak yerine kendi kaderini kendisi çizmelidir. İşçi sınıfının sırtındaki yükü ağırlaştıracak, baskı ve sömürüyü arttıracak bu saldırı paketini püskürtmenin yolu “sınıfa karşı sınıf” bakişiyi hareket etmekten geçiyor. Bunun ilk adımı, şer üçlünün planlarına karşı fabrikalarda bir araya gelmek, birlik zeminlerini oluşturmaktır.

İşçilerin %92'si borçlu...

İşçi sınıfı borçlu değil, alacaklıdır!

Salgın süreciyle beraber kapitalizmin işçi sınıfı için neden ölüm anlamına geldiğini çok net bir şekilde gördük. Sermayedarlar için kârlarının, yaşamlarımızdan daha değerli olduğunu da. Üretimin devam etmesi uğruna yaşamlarımız hiçe sayıldı. Bu da yetmezmiş gibi, salgınla beraber yaşadıkları krizin faturasını da bizlere kesmeye daha bugünden başladılar.

AKP iktidarı, salgın günlerinde sermayenin yardımına vakit kaybetmeden koştu. Yardım paketleri ile kapitalistlerin kayıplarını karşıladılar. Vergi indirimleri yaptılar, teşvikler açıkladılar, ertelemeli krediler verdiler... Kısa Çalışma Ödeneği ile bizleri açlığa mahkûm ederken sermayeyi ayakta tuttular. Zaten borç-harc geçinmeye çalışan işçi ve emekçileri ise daha da büyük borçların içerisine sürüklediler.

Bu gerçekler yapılan araştırmalara da yansımış durumda. BİSAM'ın (Birleşik Metal İş Sendikası Araştırma Merkezi) kendi üyesi 948 işçi ile yaptığı araştırma, sendikalı işçilerin durumunu gözler önüne sererken, unutmayalım ki sendikasız işçilerin durumunun daha da kötü olduğu ortadadır.

BORÇ YİĞİDİN KAMÇISI DEĞİL, ZİNCİRİDİR...

Yapılan araştırmaya göre işçilerin %92'si borçlu durumdadır. İşçilerin %96,5'i de borçların kendilerini zorladığını söylemektedir. İşçilerin %52'si salgın

sürecinde gelir kaybına uğramış durumda. Her 4 işçiden birinin de geliri yarıdan fazla azalmış bulunuyor.

Gelir kaybının nedenleri arasında sırasıyla; Kısa Çalışma Ödeneği (%47), aile fertlerinden birinin işsiz kalması (%17) veya ücretsiz izne çıkarılması (9), ek iş yapamama (14), fazla mesai yapamama (%31), ücretsiz izne çıkarılma (%15) yer alıyor.

Bu ne anlama geliyor? Salgın süreci öncesinde zaten işçiler ancak fazla mesailerle, ek iş yaparak geçimini sağlayabiliyordu. Salgın süreci bu durumu çok daha ağırlaştırdı. İkinci olarak, sendikalı işçiler arasında bunun bu kadar derin yaşanıyor olması, işçi sınıfının genel tablosunun daha da vahim olduğunu göstermektedir.

Her iki işçiden birinin borcu artarken, yine her iki işçiden biri faturalarını ödemekte zorlanmaktadır. İşçilerin %13'ü kirasını ödeyememektedir.

Her üç işçiden ikisinin tüketici kredisi

borcu, her iki işçiden ikisinin kredi kartı borcu, her üç işçiden birinin kişisel borcu, her 5 işçiden birinin de konut kredisi borcu olduğunu ortaya koyan araştırma, birçok işçinin birden fazla kredi borcu olduğunu göstermektedir. İşçiler ancak borç-harc ayakta kalmaktadır. Bu işçiler sözleşme süreçlerinde "büyük zaferler" kazanıldığını ilan eden bir sendikanın üyesi işçilerdir.

Söz konusu araştırma, metal işçilerinin ve işçi sınıfının gerçeğini ortaya koyarken, bütün metal işçilerine görev ve sorumluluklarını da hatırlatmaktadır. Sendikaya sadece üye olmanın tek başına bir anlamı olmadığını, gerçek anlamda tabanda örgütlenerek mücadele etmenin zorunluluğunu ortaya koymaktadır.

ONLARIN "NORMAL"İ, YAŞAMIN ASGARİSİ, SÖMÜRÜ VE BASKININ AZAMİSİDİR

Şimdi "normalleşme" dönemindeyiz.

"Kıdem tazminatı kırmızı çizgimiz"

Tüm Taşıma İşçileri Sendikası (TÜM-TİS) kıdem tazminatı gaspı hazırlığına karşı "Kıdem tazminatımızdan elinizi çekin!" vurgusuyla yazılı bir açıklama yaptı.

koronavirüs salgını nedeniyle çalışma yaşamının pek çok sorunla karşı karşıya bulunduğu günlerde gündeme getirilen bu saldırı, "işçilerin 84 yıllık hakkına göz dikilmesi, kelimenin tam anlamıyla fırsatçılıktır" diye yorumlandı.

KONFEDERASYONLARA ÇAĞRI

İşsizlik fonu gibi kıdem tazminatı fonunun da sermayeye peşkeş çekileceğine dikkat çekilen açıklamada, Türk

İş, Hak-İş ve DİSK konfederasyonlarına kıdem tazminatı konusunda verdikleri söz hatırlatılarak "Hiçbir sendika ya da konfederasyon da kıdem tazminatı hakkımızı pazarlık masasına malzeme yapmaya kalkışmamalı, mevcut kazanımızı ortadan kaldırmayı amaçlayan bu tür girişimlere karşı 'görüşmeye hazırız' gibi sözler sarf etmemelidir. Kıdem tazminatı işçinin elinde kalmış son kazanımıdır, dokundurtmayız" denildi.

Açıklama, "konfederasyon ayırımı yapmaksızın tüm sendikalara kıdem

tazminatı hakkımıza yönelik böylesi bir saldırı karşısında omuz omuza mücadele çağrısı" ile son buldu.

"DOKUNAMAZSINIZ"

DİSK/Genel-İş Genel Başkanı Remzi Çalışkan'ın "Kıdem Tazminatı Gaspına Yönelik Girişimlere" ilişkin yazılı bir açıklama yaptı.

Çalışkan, "Kıdem tazminatı kırmızı çizgimizdir, dokunamazsınız" dediği açıklamada taleplerini şu şekilde

Geçtiğimiz günlerde açıklanan verilere göre yılın ilk çeyreğinde Türkiye ekonomisinin %4,5 büyüdüğü söyleniyor. Bu büyümenin gerisinde yoğun emek sömürsü olduğu açıktır. Salgın sürecinin ekonomik etkileri ise henüz rakamlara yansımamıştır. Ancak, bu "normalleşme" sürecinde baskı ve sömürünün daha da artacağı, bugüne kadar olduğu gibi bugünden sonra da krizin ve salgının faturasının emekçilere kesileceği açıktır.

Maaşlardan kesilerek oluşturulan fonların sermayeye peşkeş çekilmesinin, krediler ve borçlarla ekonomik krizin ertelenmesi ve piyasanın canlı tutulmasının bir sınırı var. Çok daha büyük bir çöküş kapıdadır ve unutmayalım ki, işçi sınıfı adım atmaz ve harekete geçmezse yaşanacak yıkımın altında kalacak olan bir kez daha işçi ve emekçiler olacak. Bizim üzerimize basarak ayakta kalacak olan ise sermaye olacaktır.

Buna izin vermemek işçi ve emekçilerin elindedir. Yapılması gereken şey, sermayeye krizden çıkış yolu bulmak değil, krizin faturasını ödemeyi reddetmektir. Faturayı gerçek sahiplerine kesmektir.

Unutmayalım ki sermaye, işçilerin hayatlarını yok sayarak büyümektedirler. BİSAM tarafından yapılan araştırmalar işçilerin borçlu olduğunu gösterebilir. Bu kapitalizmin gerçeğidir. Ancak, gerçekte işçi sınıfı borçlu değil alacaklıdır. Dünyadaki bütün zenginlikleri yaratanlar olarak, onların ellerinden almamız gereken hayatlarımız ve kazanacağımız bir dünya var. Onlar vermeyecek, biz alacağız!

ifade etti: "1. Kıdem tazminatı tüm işçiler için, çalışma yılı şartı olmaksızın kullanılabilen bir hak olmalıdır. 2. Kıdem tazminatı, her türlü işten ayrılma durumunda işverenler tarafından ödenen ve ödenmemesi durumunda devlet tarafından güvence altına alınan bir hak olarak yeniden düzenlenmelidir. 3. İşyerinin iflas etmesi ve icra durumunda işçi alacakları öncelikli olmalıdır. 4. İşveren için bir koruma olan kıdem tazminatı tavan uygulaması kaldırılmalıdır. Kıdem tazminatı işçilerin aylık kazançları üzerinden hesaplanmalıdır. Ücretsiz izin uygulamasına da son verilmesi, gelir güvenceli işten çıkarma yasağı uygulanmalıdır"

Sınıf örgütlerinden 15-16 Haziran açıklamaları

Büyük işçi direnişi yol gösteriyor!

Sermayeye hizmette sınır tanımayan AKP iktidarı toplumun geniş kesimlerine dönük her geçen gün yeni saldırılar hayata geçiriyor. İşçi ve emekçilerin örgütsüzlüğü ve dağınıklığı iktidarın saldırılarını pervasızca sürdürmesinde önemli bir rol oynuyor.

Sınıfın sendikal örgütlülükleri sermayenin uzantısı haline getirildi. Teslim alamadıklarını ise işlevsizleştirdiler.

Geçmişin mücadele deneyimi ve birikiminin temsilcisi olduğunu iddia eden sendikal anlayışlar çözümü sınıfın örgütlü ve eylemli mücadelesini örgütlemek, güçlendirmek yerine her seferinde meclis, bakanlık koridorlarında aradılar.

Gelinen aşamada milyonlarca üyesi olduğunu ifade eden sendikalara hâkim anlayışlar işçi sınıfını, mücadeleye değerlerini ve birikimini temsil etmekten uzaktırlar. Bunun içindir ki sermayenin saldırılarını ya destekliyorlar ya da asıl görevlerini yerine getirmekten uzak göstermelik bir tutum sergiliyorlar.

İşçi sınıfı ve emekçilerin asıl ihtiyacı olan sınıfa karşı sınıf bilinciyle hareket etmek ve mücadeleyi büyütme. Bunun için yapılması gereken fabrikalarda, sanayi havzalarında komiteler kurmaktır. Haklarımız ve geleceğimize sahip çıkmak için harekete geçmektir. Sermayenin ve hizmetindeki iktidarların saldırılarına ancak böylesi adımlar atarak karşı durabilir, yeni haklar kazanabiliriz. Büyük 15-16 Haziran militan işçi direnişinin mücadele değerlerinin takipçilerinden biri olan sendikamız tüm işçi ve emekçilere örgütlülüğümüzü büyütme, fiili-meşru mücadeleyi yükseltme çağrısını yapıyor. Büyük işçi direnişi bizlere izlememiz gereken yolu gösteriyor.

Direnişin 50. yılında sermayenin korkularını gerçeğe çevirelim, geleceğimize sahip çıkalım!

DEVRİMCİ TEKSTİL İŞÇİLERİ SENDİKASI

15-16 Haziran Direnişi 50. yılında

Türkiye işçi sınıfı tarihinin en büyük direnişlerinden bir olan 15-16 Haziran'ın 50. yılındayız.

Kitleselliği, militanlığı, yaygınlığı vb. pek çok açıdan halen aşılamamış bu büyük işçi direnişi bizlere 50. yılında yol göstermeye devam ediyor.

15-16 Haziran 1970 yılında yaşananlara bakacak olursak:

1970 yılı, Türkiye'de sermaye sınıfı için yeni bir krizin ayak seslerinin gelmeye başladığı zamanlardı. Aynı zamanda işçi sınıfının fabrikalarda örgütlendiği, işgal ve grevlerle, temel hakları için mücadeleyi yükselttiği bir dönemdi. Mücadele isteğinin bir yansıması olarak, geniş işçi bölükleri DİSK'te örgütlenmeye başlamıştı. Sermaye sınıfının ise, krizden çıkabilmek için işçi sınıfının baskı altına alınmasına ve sindirilmesine ihtiyacı vardı. Dönemin sermaye partileri tarafından gündeme getirilen 274 ve 275 sayılı sendika ve toplu sözleşme yasa tasarılarıyla iş kolu barajı getiriliyordu. Yasa tasarılarına göre, sendikanın kurulabilmesi için aynı işkolunda sigortalı işçilerin 1/3'ü, konfederasyon kurulabilmesi için ise Türkiye'deki sendikaların 1/3'ünün kararı ve toplam sendikalı işçi sayısının 1/3'ünün üyeliği gerekiyordu. Doğrudan DİSK'in kapatılması anlamına gelen bu yasa ile

asıl olarak işçi sınıfının yükselen mücadelesinin önü kesilmek isteniyordu.

Yasa meclisten geçmiş olmasına rağmen, DİSK üyesi işçiler 15 Haziran sabahından itibaren işyerlerinden çıkarak eylemlere başladılar. 2 gün boyunca İzmit ve İstanbul'da insan seli oluşturarak sokakları, meydanları zapt ettiler. DİSK üyesi işçilerin yanı sıra Türk İş üyesi işçiler de eylemlere katıldılar. İşçilerin yürüyüşlerine engel olmak isteyen kolluk güçleri ile yaşanan çatışmalarda 3 işçi kardeşimiz yaşamını yitirdi. 2 gün boyunca 113 işyerinden 100 bine yakın işçinin katıldığı eylemler, DİSK yönetiminin işbirliği-ihanetçi tutumu ile sona erdirildi. Ödenen bedellere rağmen, bu görkemli eylem sonucu söz konusu yasa geri çekildi.

15-16 Haziran direnişinin üzerinden 50 yıl geçti. 50 yıldır iki sınıf arasındaki mücadele sürüyor. Sermaye sınıfı bu süre zarfında çok daha pervasızca saldırmaya devam etti. İşçi sınıfı ise, çok sayıda eylem, direniş ve grev gerçekleştirdi. İşçi sınıfı mücadelesinde halen aşılamamış olan 15-16 Haziran direnişi, üstünlükleriyle ve eksiklikleriyle Türkiye işçi sınıfına yol göstermeye devam ediyor.

**Yaşasın 15-16 Haziran direnişimiz!
İşgal, grev, direniş!**

TEKSTİL İŞÇİLERİ BİRLİĞİ

Sendikal bürokrasiden hesap soralım!

15-16 Haziran Büyük İşçi Direnişi, Türkiye işçi sınıfına çok yönlü sonuçlar çıkartılabilecek önemli bir deneyim bırakmıştır. Sermaye eliyle kurulan Türk-İş devletin ve sermayenin yaptığı gibi, gelişen mücadeleyi sınırlandırıyor, sarı sendikacılık anlayışıyla işçilerin tepkisini topluyordu. Saraçhane Mitingi, Kavel, Derby, Paşabahçe, Singer ve Alpagut direnişleriyle gelişen sınıf mücadelesi kendi yolunu açacaktı.

...

Sınıf mücadelesinin ilerleyişi içerisinde emeğin özgürleşmesi bakımından o dönemdeki eksikliği 15-16 Haziran günlerinin sonunu da getiriyordu. Yasalara sıkıştırılan, en ufak bir zorluk karşısında hareketi geri çekmeye çalışan anlayışa karşı işçilerin tabandan oluşturacağı örgütlülükle sendikalarımıza hakim olan bu tabloyu dağıtmanın, sermaye sınıfına karşı mücadelede önemli bir yeri vardır. Birliğin, dayanışmanın yeniden örülebilmesi için, işçi sınıfının fiili meşru mücadele yollarını işletilebilmek için örgütlenmeliyiz.

Fabrika fabrika, ünite ünite komiteler kurarak hem işçi demokrasisini, hem de mücadele içerisindeki kuvvetimizi kazanabiliriz. Geleceğimiz birkaç sendika yöneticisinin insafına bırakılamayacağı gibi, sözü söyleyen de, karar veren de, uygulayan da bizler olmalıyız. 15-16 Haziran direnişinin saldırılara karşı gelişen mücadelesini ve kazanımlarını koruma çabası içerisinde gösterdiği yol, tüm ezberleri bozmuş, "yapılamaz-edilemez" denileni yapmış ve işçi sınıfına büyük bir deneyim olarak kalmıştır. Bölüm komitelerine dayanan, tabandan örgütlü gücü açığa çıkartan ve mücadele anlayışını işçi sınıfının yasalarına göre şekillendiren işçi bölüklerinin kazanacağı bir gelecek var!

PETROKİMYA İŞÇİLERİ BİRLİĞİ

Sınıf devrimcilerinden yaygın 15-16 Haziran çalışması

Türkiye işçi sınıfının 15-16 Haziran büyük başkaldırısı 50. yılında, salgın ve kriz günlerinin ağırlaştırdığı çalışma ve yaşam koşullarında işçi sınıfına izlemesi gereken yolu gösteriyor. Sınıf devrimcileri direnişi işçi-emekçilerin gündemine taşımak için faaliyetlerini sürdürüyor.

İSTANBUL'UN DÖRT BİR YANINDA ÇAĞRI

Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu (BDSP) "Büyük işçi başkaldırısı yol gösteriyor!" ve "Birleşelim! Örgütlenelim! Mücadeleyi yükseltelim!" şiarlı sticker ve afişleri Beşiktaş, Avclar ve Kadıköy gibi merkezi yerlerde yaygın olarak kullanıldı.

Küçükçekmece İkitelli'de 212 AVM çevresindeki tekstil fabrikalarında çalışan işçilere seslenildi. Yapılan konuşmalarda krizin ve salgının faturasını ödememek için 15-16 Haziran ruhuyla mücadele etme çağrısı yapıldı.

Öte yandan Küçükçekmece'de sınıf devrimcileri 15-16 Haziran Direnişi faaliyetlerini sürdürüyor. BDSP'nin 15-16 Haziran şiarlı stickerları Yenibosna Zafer Mahallesi, Topkapı Metrobüs, Sefaköy Metrobüs, Tefvikbey mahallesi ve çınar yoluna yapıldı. Ayrıca Sefaköy, Topkapı, Şahintepe, Yenibosna mahallelerinde 15-16 Haziran gündemli kuşlamalar yapıldı.

Esenyurt Köyiçi Meydan'da da sabah işe giden işçi ve emekçilere seslenildi. Yapılan konuşmalarda 15-16 Haziran direnişi anlatıldı. Büyük işçi direnişinin 50. yılında mücadele çağrısı yapıldı.

Esenyurt Tabela'da da sabah saatlerinde çağrı yapıldı. İşçi ve emekçilere 15-16 Haziran büyük işçi direnişi anlatıldı. 15-16 Haziran Direnişi ruhuyla krizin ve salgının faturasını ödememek için işçi ve emekçiler mücadeleye davet edildi. Ayrıca konuşmalarda BDSP'nin 15 Haziran'da sosyal medyada gerçekleştireceği etkinliğe de çağrı yapıldı.

Gebze'de sabah saatlerinde servis noktalarında yapılan ajitasyon konuşmaları ile 15-16 Haziran Direnişi'nin önemi vurgulandı.

Ayrıca dağıtılan bildirimlerle Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu'nun (BDSP) 15 Haziran günü saat 20.30'da gerçekleştireceği internet etkinliğinin duyurusu yapıldı.

Faaliyetin sonunda sivil polislerin ta-

cizlerine rağmen işçi ve emekçilerin konuşma ve bildirilere ilgisinin yoğun olduğu gözlemlendi.

Gebze'de ayrıca 15/16 Haziran büyük işçi direnişinin 50. yılı steckerları Sarkuysan, Kroman, Çayırova fabrikalarının yol güzergahına yapıldı. Gebze Merkez'de Gamze Kuruyemiş, Akse Sapağı ve Trafo bölgelerine yine işçi ve emekçilerin yoğun olduğu yerlerde işçi ve emekçilere mücadeleyi yükseltme çağrısı yapıldı.

TOMİS'TEN SINBO İŞÇİLERİNE MÜCADELE ÇAĞRISI

Tüm Otomotiv ve Metal İşçileri Sendikası (TOMİS) ise "Krizin ve salgının faturasını Sinbo patronu ödesin!" şiarlı duvar gazetesi ile Sinbo işçilerini "Örgütlenmek tek çare!" diyerek ücretsiz izne, işten atmalara, kısa çalışma ödeneği ve "normalleşme süreci"ne karşı birlik olmaya, örgütlenmeye çağırdı. Duvar gazeteleri işçi servislerinin geçtiği noktalar olan Esenyurt Merkez, Tabela ve Organize Sanayi Bölgesi ve Sinbo fabrikası çevresine yapıldı.

TEKİRDAĞ'DA 15-16 HAZİRAN ÇAĞRISI

BDSP'nin "15-16 Haziran büyük işçi direnişi 50. yılında! Büyük işçi başkaldırısı yol gösteriyor!" ve "15-16 Haziran büyük işçi direnişi 50. yılında! Birleşelim, örgütlenelim, mücadeleyi yükseltelim!" şiarlı A3 ve A5 stickerlar Çerkezköy ve Kapaklı'da işçi servis duraklarında ve güzergâhlarında yaygın biçimde kullanıldı.

DEV TEKSTİL'in 15-16 Haziran direnişi gündemli "15-16 Haziran büyük işçi dire-

nişinin 50. yılı... İşgal, grev, direniş!" şiarlı çıkarmış olduğu stickerlar da Çerkezköy ve Kapaklı'da kullanıldı.

İZMİR'DE BEKÇİ VE POLİSTEN ENGELLEME GİRİŞİMİ

İzmir'de BDSP stickerları Çiğli, Egekent girişi, Küçük Çiğli, Balarcık, Aliağa'da işçi servislerinin geçtiği duraklarda ve emekçilerin yoğun olarak kullandığı güzergahlara, emekçi mahallesinde yapıldı. Çiğli merkezde 9 Haziran günü sticker yaparken bekçilerin engelleme girişimiyle karşılaşıldı. Stickerları sökülmeyeceğini vurgulayan sınıf devrimcilerine karşılık bekçiler sivil polise ihbarda bulundu ve 179 TL para cezası kesildi. Bekçilerle yaşanan tartışma sırasında Çiğli Belediyesi şantiye temsilcileri ve belediye işçileri sınıf devrimcilerinin yanına gelerek yalnız bırakmadılar, sivil polisler ceza kesinceye kadar da beklediler. Bir saatlik bekçi ve polis oyalamasından sonra sınıf devrimcileri faaliyetlerine devam etti.

BDSP stickerları Çiğli Organize Sanayi Bölgesi girişi, Harmandalı, Bornova, Menemen'de yaygın olarak yapıldı. Sınıf devrimcileri Harmandalı'da faaliyet yürütürken bir kez daha polisin engelleme girişimiyle karşılaştı. Kabahatler kanunundan para cezası kesildi.

Ege İşçi Birliği (EİB) 15-16 Haziran Direnişi'nin 50. yıldönümü dolayısıyla hazırladığı duvar gazeteleri ile işçi ve emekçileri mücadeleye çağırıyor. "50. Yılında 15-16 Haziran Direnişi yolumuzu aydınlatmaya devam ediyor" şiarlı "15-16 Haziran'da ne oldu?" başlıklı duvar gazete-

leri Aliağa, Menemen Sondirek, Asarlık, Çiğli ve Güzeltepe'de servis duraklarına ve emekçilerin yoğun olarak kullandığı otobüs duraklarına yapıldı.

Kayseri'de de 15-16 Haziran direnişi hakkında işçilerin bilgi sahibi olması için yoğun faaliyetler devam ediyor. BDSP'nin stickerları işçi servis güzergahları olan Belsin, Eskişehir Bağları, Doğu sanayi, Argıcık semtlerinde kullanıldı. Ayrıca 15-16 Haziran gündemli 1000 adet Kayseri İşçi Birliği imzalı mektup da bu servis güzergahlarında kullanıldı.

Ankara'da 15-16 Haziran Direnişi'nin 50. Yılı vesilesiyle birçok yerde sticker çalışması yapıldı. Dikimevi, Abidinpaşa, Tuzluca, Ege Mahallesi gibi emekçi semtlerine, işçi servis yerlerine ve Tekstil işçilerinin yoğun olduğu Balgat ve Tekstilciler Caddesi'ne BDSP, DEV TEKSTİL ve Ankara İşçi Meclisi'nin 15-16 Haziran Direnişi ile ilgili stickerları yapıştırıldı.

Bursa'da Bağımsız Devrimci Sınıf Platformu'nun (BDSP) "15-16 Haziran büyük işçi direnişi 50. yılında! Birleşelim, örgütlenelim, mücadeleyi yükseltelim" ve "Büyük işçi başkaldırısı yol gösteriyor" şiarlı stickerları emekçi semtlerine ve işçi servis güzergahlarına yapıldı. Aynı gündemli duvar gazeteleri de servis güzergahlarında kullanıldı.

Ayrıca, 15-16 Haziran gündemli BDSP özel sayısı öncü-ileri işçilere ulaştırılıyor. Özel sayıda, Normalleşme sürecinin işçi sınıfı için ne ifade ettiği, 15-16 Haziran direnişinin tarihsel önemi, dönemi yaşayan işçilerin tanıklıkları, ırkçılığa ve polis cinayetlerine dair yazılar yer alıyor.

15-16 Haziran 50. Yılında!..

Büyük işçi başkaldırısı yol gösteriyor - 1

İŞÇİ SINIFIMIZIN EN GÖRKEMLİ EYLEMİ!

15-16 Haziran Direnişi işçi sınıfı hareketinin halen aşılamayan bir eşik noktasını işaret etmektedir. 1970 yılı başında işçi sınıfı görkemli bir ayağa kalkışla kendi varlığını ortaya koymuş, gücünü ve kapasitesini dosta düşmana göstermiştir. Sınıf hareketimiz '70'li yılların ikinci yarısından itibaren siyasal bilinç ve örgütlülük düzeyi açısından çok daha gelişkin bir dizi eylem, direniş ve greve imza atmıştır. Fakat bunlardan hiçbirisi, anlamı ve yol açtığı sonuçlar bakımından, 15-16 Haziran'ın mücadele tarihimizin en önemli eylemi olduğu gerçeğini değiştirememiştir.

15-16 Haziran 1970'te yaşanan, işçi sınıfının sermaye düzenine, onun yasa ve kurumlarına büyük bir meydan okumasıydı. Bu meydan okumaya yol açan görünürdeki neden sendikalar yasanında yapılan değişiklikler ile DİSK'in etkisizleştirilmesi olsa da, kalkışmayı ortaya çıkaran esas dinamik, son on yılda çok hızlı bir gelişim gösteren işçi hareketinin yarattığı birikimlerdi. Zaten saldırının hedefi de DİSK'i kapatmaktan çok bu birikimi ve işçi sınıfının her geçen gün düzenle daha çatışmalı hale gelen gelişim sürecini kontrol altına almaktı.

İstanbul ve Kocaeli'nde üretimi durduran 100 binden fazla işçi iki gün boyunca, önüne çıkan her türlü engeli ve bariyatı aşarak fabrikalardan şehir merkezlerine aktı. Düzen, bu büyük işçi selini durdurmaya ancak sıkıyönetim ilanı ve DİSK yönetimin ihanetiyle başarabildi. Buna rağmen birçok fabrikada işçiler günlerce işbaşı yapmadılar.

Anayasa Mahkemesi eylemin basınıyla Şubat 1971'de ilgili yasayı iptal etti. Böylece düzenin işçi hareketinin önünü kesmeye dönük bu hamlesi boşa düşürülmüş oldu. Fakat işçi sınıfının bu büyük ayağa kalkışından ürken sermaye saldırılarını yoğunlaştırdı. Altı bin civarında işçi işten atıldı. Onlarca işçi ve sendikacı tutuklandı. Baskı ve terör tırmandırılarak 12 Mart askeri darbesine giden yol dü-

15-16 Haziran'ın işçi sınıfının belleğinde hala önemli bir yer tuttuğuna şüphe yoktur. 50. Yılında bu mirasın hala sahipleniliyor olması bunun en büyük göstergesidir. Ancak sorun bu mirası sahiplenmek değil onun dersleri ve deneyimleriyle donanmayı başarabilmektir. Bugün dibe vuran, ancak alttan alta yeni biçimler içinde mayalanan işçi sınıfı mücadelesi er ya da geç yeni büyük başkaldırlara imza atacaktır, 15-16 Haziranlar'ı aşacaktır.

lendi.

Ne sonrasında yaşanan tensikat saldırısı, ne 15-16 Haziran başkaldırısının DİSK bürokrasisinde yarattığı korku ve paniğin sonrasında sendikal harekette yol açtığı tahripkâr sonuçlar, ne de 12 Mart '71'de gerçekleşen askeri darbe işçi hareketinin gelişim sürecini engellemedi. '74 yılından itibaren yeniden güçlenen sosyal mücadele içinde işçi sınıfı, DGM boykotları, MESS grevleri, faşizme ihtar eylemleri, kitlesel 1 Mayıslar, TARIŞ grevi vb., her biri sınıf mücadelesi açısından büyük anlam ifade eden önemli örnekler yaratmaya devam etti. Bu gözü pek militan kalkışmanın öcünü almak ve denetim altına alamadığı işçi hareketini bastırmak için sermaye düzeni 12 Eylül'ü beklemek zorunda kaldı.

15-16 Haziran Direnişi, cumhuriyetin kuruluşundan beri zapturapt altına alınmaya çalışılan ama her fırsatta kendini şü veya bu biçimde ortaya koyan işçi sınıfının örgütlenme arayışının, '60'lardaki sosyal-siyasal uyanış içinde ulaştığı tepe noktası oldu. '50'li yıllardan itibaren nitel ve nitel ağırlığı artan, '60'lı yılların ekonomik-politik koşulları içinde biçimlenen, özellikle fabrika merkezli sert mü-

cadele deneyimleri içinde kapasite kazanan işçi hareketinin görkemli bir dışa vurumuydu. '60'lı yılların işçi hareketi, aynı yıllarda kendine toplumsal meşruiyet sağlayarak kitleselleşmeye başlayan sol-sosyalist düşünceden beslenerek, ona paralel bir biçimde fakat ondan ayrı gelişti. Dünya çapında yaşanan kitle hareketlerinden, ulusal kurtuluş mücadeleleri ile güçlenen anti-emperyalist yükselişten ve gençlik hareketinin militan eylemlerinden dolayı olarak etkilendi. Mücadele içinde kendi kadrosunu yaratmakla birlikte, direnişe önderlik edenler, 1946 sonrasında netameli yıllarının ilk sendikal girişimlerinden gelen güçler oldular.

Bu sendikal güçler, işçi sınıfının tabandan yükselen mücadele arayışı ile sendikal harekete ilk andan itibaren hâkim kılınan devlet merkezli korporatist sendikacılık anlayışı arasındaki sıkışma içerisinde biçimlenmişler, '50'li yılların sonunda başlayıp '60'lı yılları boydan boya kesen sosyal-siyasal uyanıştan olumlu etkilenmişlerdi. Ancak siyasal duruşları, pratik tutumları hiçbir zaman düzen siyasetinin sınırlarını aşmadı. İçlerinde TİP ve TKP ile bağları olan kimseler

bulunmakla birlikte, siyasetle kurdukları ilişki pragmatistti. İçinden geldikleri devlet/düzenle uzlaşmaya dayalı sendikacılık geleneğinin izlerini güçlü bir biçimde taşıyorlardı. DİSK'in kuruluşunda başı çeken bu güçlerin 15-16 Haziran gibi düzen sınırlarını aşan bir kalkışma karşısında "ihanet yolu"nu seçmeleri hiç de şaşırtıcı değildi. İşi valiliği kuşatmaya vardırıan işçileri geri dönmeye davet ettikleri "anayasal düzen", onların ideolojik-politik konumlanışlarının özünü oluşturuyordu. Oysa işçi hareketinin içine sığmadığı tam da bu anayasal düzendi. Harekete geçen işçilerin yalnız DİSK'i değil aynı zamanda anayasayı da savunduklarını düşünmeleri bu gerçekliği değiştirmiyordu. İşçi sınıfının hak alma ve örgütlenme mücadelesi sadece zorba baskıcı yasalara değil, topluma özgürlük vaadeden '61 Anayasası'nın içine de sığmıyordu.

Sonraki yıllar bu bürokratik kastın, gitgide siyasallaşmaya başlayan işçi hareketi içinde oynadıkları rolü, her kritik anda düzene nedamet getirme tutumlarını sürdürceklerine tanıklık edecekti. DİSK çatısı altında gelişen hareket DİSK'e sığmayacak, ancak onu aşacak devrimci bir kapasiteye de ulaşamayacaktı.

'50-60'lı yıllarda gerçekleşen hızlı kapitalistleşme süreci sadece işçi hareketini büyütüp geliştirmedi. Aynı zamanda sosyalist örgütler de toplumsal bir taban kazandılar. 1970'lere gelindiğinde, Türkiye İşçi Partisi (TİP), milli demokratik devrim hareketleri, devrimci gençlik grupları süregiden mücadelede önemli özneler olarak yerlerini almışlardı.

'60'lı yılların başında, sistemin yeniden organize edilmesinin yarattığı özgürlükçü atmosfer içinde sendikacılar tarafından kurulan TİP, adındaki işçi ibaresine ve sözde sosyalist devrimciliğine rağmen, pratikte işçi sınıfına toplumsal ilerlemeyi sağlayacak güçlerden biri olmanın ötesinde bir misyonu hiçbir zaman biçmedi. Seçim başarısının derinleştirdiği parlamenter yönelim ile fabrika işgalleri, grevler, özyönetim deneyimleriyle büyüyen işçi hareketinin ihtiyaçları arasındaki açığı her geçen gün adım adım büyüttü. Ne TİP'i kuran sendikacıların işçilikleri, ne de sonradan yönetimi devrettikleri aydınların "güleryüzlü sosyalizm" anlayışları, militan bir karakter kazanmaya başlayan işçi hareketinin ihtiyaçlarına yanıt verebildi. DİSK'in kurulmasındaki yeri reddilemeyecek olan TİP'in 15-16 Haziran Direnişi ile ilişkisi, parlamentoda yasaya karşı gösterdiği "anayasal direniş" ile sınırlı kaldı.

15-16 Haziran'da üretimi durdurup sokaklara dökülen işçiler yanlarında sadece devrimci gençlik gruplarını buldular. Ne yazık ki kendilerine başka bir yol çizmeye çoktan başlamış olan devrimci gençlik önderlerinin bu direnişten çıkarıldığı asıl sonuç, "şehirlerde mücadelenin devletin baskı ve denetimi yüzünden zor olduğu", "hızla kırlara çekilip silahlı mücadeleyi başlatmanın daha da acil hale geldiği" olacaktı. Etkisinde oldukları ideolojik yargılar, buldukları sınıfsal zemin, karşı-devrimin büyüyen basıncı, sert bir kopuş gerçekleştirilmeye çalışıldığı burjuva sosyalizmine duydukları tepki, el yordamlarıyla yürüdükleri bu devrimci yolda doğru bir çizgiye ulaşmalarını engelledi. 15-16 Haziran Direnişi, çatısı altında şekillendikleri TİP merkezli pala-

mentarizmden ve ideolojik etkisi altında buldukları MDD Hareketi'nin ordunun devrimciliği tezlerinden kopmalarında önemli bir kilometre taşı oldu. Kendi çizgileri ile Marksizmin temel gerçekleri arasındaki boşluğu "işçi sınıfının ideolojik önderliği" tezi ile kapatmaya çalıştılar. Ya da katksız bir inanç duydukları devrimin gücünü, bütün çarpıcılığıyla kendini ortaya koyan işçi hareketinde değil, kapitalist gelişmenin yıkıma uğrattığı köylülük içerisinde arayabildiler.

'60 darbesiyle iktidarı ele alan askerlerin "sol kesimleri"ne yol gösterme misyonu üstlenen Yön-Devrim çizgisi, bu çizgiyi marksist bir terminoloji içinde yeniden üreten MDD Hareketi, onun etkisiyle gelişip oportünizmine tepki olarak ondan yolunu ayıran devrimci gençlik hareketi ve görünürde çok farklı bir kulvarda yürüyen TİP, işçi sınıfının devrimci rolüne geldiği zaman aslında bir bütünlük oluşturuyorlardı. İşçi sınıfının tarihsel rolüne güvensizlik tümünün de ortak ekseniydi. İşçi sınıfı 15-16 Haziran'a giden yolu, önüne katabildiği sendikacıları iterek, ama aynı zamanda onun pratik-politik önderliği altında yürüdü.

15-16 Haziran Direnişi, devrimci bir önderlikten ve kalkışmanın yükünü taşıyabilecek sendikal bir yönetimden mahrum olarak, taban inisiyatifinin ürünü olarak gelişti. Bu yönü ile kendiliğinden bir hareketti. Devrimci bir siyasal öncülükten yoksunluk eylemin sınırlarını belirledi. Kalkışmanın siyasal mücadele ve işçi sınıfının politikleştirilmesi doğrultu-

sunda sağladığı muazzam imkânlar bu sınırlılık içinde heba edildi. Ellerinde Türk bayraklarıyla, "Ordu-işçi elele!", "Bağsız Türkiye!", "Amerikan üsleri kapatılsın!" vb. anti-emperyalist sloganlarla yürüyen, yasanın geri çekilmesini ve hükümetin istifa etmesini isteyen kitlenin militan eylemi ile bilinci arasında tabii ki büyük bir açığı vardı. Ancak dönemin hakim sosyalist hareketlerinin programatik ufku düşünüldüğünde, eyleme rengini veren bilinç bunun çok da gerisinde değildi.

Büyük Haziran Direnişi, kendisinden sonraki mücadeleler için ise paha biçilmez dersler bıraktı. O güne kadar çok tartışılan (hala da bir şekilde tartışılmaya devam edilen) Türkiye işçi sınıfının gücünün, kapasitesinin ve militanlığının parlak bir göstergesi oldu. İşçi sınıfının devrimci bir önderlikten yoksunluk koşullarında dahi ayağa kalkabileceğini, düzeni tehdit eden büyük militan gösterilere kalkışabileceğini gösterdi. Burjuvazinin sınıf egemenliğinin sarsılmaz olmadığını, o güne kadar bel bağlanan ordu ve parlamento gibi kurumların düzenin sadık hizmetkârları olduğunu bütün açıklığıyla ortaya koydu.

Büyüyüp gelişen işçi sınıfı gerçekliği, siyasal öncülük, devrimci partinin rolü ve misyonu, sendikalar ve sendikacılık gibi konularda somut açıklıklar sağladı. Düzen tarafından gayet haklı biçimde bir ayaklanma provası olarak algılanan hareket, Türkiye devriminin temel toplumsal dinamiği, sürükleyici gücü ve gelişme çiz-

gisi konusunda önemli açıklıklar yarattı.

15-16 Haziran, genç işçi sınıfımızın kısa süre içinde aldığı yolun ifadesiydi. İşçi sınıfının kendisi için sınıf olma yolunda attığı dev bir adımdı. Yeni gelişmeye başlayan işçi sınıfımızın önünün kesilmeye çalışılmasına, örgütlenme hakkının gasp edilmesine karşı başvurmak zorunda bırakıldığı ama kaçınılmaması gereken erken bir atılımdı. Her erken atılım gibi kendi sınırlarının ve bu sınırları aşmasını sağlayacak devrimci bir önderlikten mahrumiyetin sonuçlarını yaşadı. Arkasında şanlı bir miras ve çok önemli dersler bıraktı.

15-16 Haziran'ın işçi sınıfının belleğinde hala önemli bir yer tuttuğuna şüphe yoktur. 50. Yılında bu mirasın hala sahipleniliyor olması bunun en büyük göstergesidir. Ancak sorun bu mirası sahiplenmek değil onun dersleri ve deneyimleriyle donanmayı başarabilmektir. Bugün dibe vuran, ancak alttan alta yeni biçimler içinde mayalanan işçi sınıfı mücadelesi er ya da geç yeni büyük başkaldırlara imza atacaktır, 15-16 Haziranlar'ı aşacaktır.

Yalnızca bu tür eylem ve kalkışmaların değil Türkiye devriminin geleceğini de, sınıfa ve devrime öncülük iddiası taşıyanların işçi sınıfıyla ilişkilenebilecek düzeyleri, sınıfın eylemine müdahale etme kapasiteleri belirleyecektir. 50. Yılında 15-16 Haziran'ı anmak, onun derslerinden gerekli sonuçları çıkarabilmektir. Zira 15-16 Haziran başkaldırısı 50. Yılında yolumuza ışık tutmaya devam etmektedir.

“Yeni bir dünya” mı doğuyor?

A. Engin Yılmaz

Kapitalizmin özündeki acımasızlığı ve vahşeti ortaya çıkaran o “görünmez sinsi düşman” kapitalist dünyayı adeta soluksuz bıraktı. Bilim dünyasının ve kapitalist devletlerin “seferberliği”ne ve aradan aylar geçmesine rağmen salgın sadece sınırlandırılabilirdi. Yeni dalgaların gelebileceği bilim insanları tarafında döne döne tekrarlanmakta, Dünya Sağlık Örgütü tarafından kalıcı olabileceği açıklanmaktadır. Dünyanın beklediği aşı ve ilacın ne zaman bulunacağı ise bilinmemektedir. Uzaya koloniler kurmaktan, Mars’a turizm seferleri düzenlemekten söz eden, yapay zeka gibi harikalar yaratan o “yenilmez” dünya güçleri, bir virüs karşısında içler acısı bir durumdadır.

İnsan sağlığını ve yaşamını öncelikli sorun haline getirmiş olan ve kapitalist devletler tarafından da ikiyüzlü bir şekilde böyle sunulan salgının, başka şeylerin yanı sıra öne çıkardığı iki temel sorun var. Bunlardan biri, henüz bilim insanlarıncada yanıtlanamayan, salgının ne zaman sona ereceği, ilaç ve aşının ne zaman bulunacağıdır. Temel önemde bir diğer konu ise, salgının geride nasıl bir dünya bırakacağına ilişkindir. Bu çerçevede, sayısız komplo teorilerinin yanı sıra değişik tahminler, öngörüler, değerlendirme ve tespitler yapılmaktadır. “Hiçbir şey eskisi gibi olmayacak” ya da “Yeni bir dünyaya doğuyoruz” belirlemesi bu tartışmaların özünü oluşturmaktadır.

Büyük kriz dönemleri temel önemde tartışmalara neden olmuştur. Barack Obama başkan seçildiğinde, dönemin genelkurmay başkanı Rahm Emanuel, “Ciddi bir krizin asla boşa gitmesini istemiyorsunuz, ciddi krizlerin ortaya çıktığı fırsatları asla boşa harcamamanız gerekiyor” demiştir. Bu sözler temel sınıfların büyük krizler karşısındaki tutumunu özetlemesi bakımında çarpıcıdır. Toplumların yönünü değiştirebilecek, yeni bir dünyanın kapılarını aralayabilecek dinamikleri açığa çıkaran ve olanaklar sunan büyük krizlere bu bakış açısıyla yaklaşmaktadır.

Büyük krizler, eski dünyanın karşısında şekillenecek olan yeni dünyanın “taslağı”nı da netleştirmektedir. Bugün de salgının giderek netleştirdiği varsayılan bu “taslak” üzerinden tartışmalar yürütülmektedir. Tartışmanın odağında ise “yeni bir dünya”nın oluşmakta olduğu

ve bunun nasıl bir dünya olacağı sorusu durmaktadır.

“HİÇBİR ŞEY ESKİSİ GİBİ OLMAYACAK MI?”

Her büyük tarihsel olay karşısında ileri sürülen bu görüş, şimdi de salgın üzerinde gündeme gelmiş bulunuyor. “Kriz sonrası dünya” üzerine ileri sürülen görüşler oldukça “zengin”. AB ve NATO’nun dağılabileceğine, uluslararası emperyalist kurumların iflas edeceğine, milliyetçiliğin yükseleceğine, küreselleşmenin sona ereceğine, ırkçılığın, totaliterliğin ve faşizmin egemen sistem haline geleceğine, emperyalistler arası pazar ve nüfuz mücadelelerinin daha da kızışacağına, şimdiye kadar görülmemiş kapsam ve derinlikte ekonomik bir krizin yaşanacağına ilişkin tartışmalar yürütülüyor.

“Kriz sonrası dünya” sorusu etrafında iyimserlik yayan önemli başka tartışma başlıkları da var. Kapitalizmin bu haliyle sürdürülemediği, dolayısıyla kendini reforme edip “insancillaşacağı”, “kamu ve sosyal reformcu” bir döneme gireceği, öteden beri tartışılan “herkese koşulsuz evrensel temel gelir” vb., söz konusu başlıkların öne çıkarılmasıdır. Bunları, kapitalist devletlerin salgın sonrası sağlığa daha çok yatırım yapabilecekleri, herkese ücretsiz sağlık hizmeti ve sağlık sigortası sunabilecekleri varsayımları izlemektedir. Bu tartışmaların taraflarından biri olan ve günahları saymakla bitmeyen Kissinger bile, “Meşru devletin amacının insanların temel ihtiyaçlarını yani güvenlik, düzen, iktisadi refah ve adaleti sağlamak olduğu”nu savunarak

“Dünya demokrasilerinin aydınlanma değerlerini savunması ve sürdürmesi gerekiyor” diyebiliriz.

“Hiçbir şey eskisi gibi olmayacak” iddiası yukarıda sözü edilen gerekçeler üzerinde ileri sürülüyor. Fakat yarının “yeni dünya”sında yaşanacağı ileri sürülenlerin önemli bir kısmı, zaten Koronavirüs öncesinde de tüm çıplaklığıyla karşımızda duran somut olgulardır. Salgının bunları hızlandıracağı ve yeni düzeyde ağırlaştıracağı gerçeği dışta tutulursa, tartışılan konularda herhangi bir yenilik söz konusu değil. Bugünün kapitalist dünyasında pek gerçekçi görünmeyen beklentilerin gerçekleşip gerçekleşmeyeceğini zamana bırakabiliriz. Salgın sonrasında karşımıza bir dizi yeni olgunun çıkması mümkündür. Fakat bunların neler olabileceği konusunda şimdiden öngörülerde bulunmak olanaklı değildir. Birçok şeyin belirsizliğini koruduğu koşullarda ancak temel eğilimler saptanabilir.

KÜRESELLEŞMENİN SONU VE TOTALİTER REJİMLERE GEÇİŞ SORUNU

Koronavirüs salgınının yol açtığı sonuçlar üzerinden “Küreselleşmenin sonu mu” tartışması yeniden gündeme girdi. Hiç de yeni olmayan bu tartışmaya korona salgını yeni bir boyut kazandırdı. Nasil ki 1989 çöküşünün ardından yeni bir dünya düzenini tanımlamak üzere popüler hale getirilen ve yeni bir durum olarak sunulan “küreselleşme” efsanesinde öze ilişkin bir yenilik yoktuysa, şimdilerde moda haline gelmiş olan “küreselleşmenin sonu” iddiasında da bir yenilik yoktur.

‘89 çöküşünden sonra kavramsallaştırılan “küreselleşme” ile, kapitalizmin barışçıl bir döneme girdiği, ulus devletlerin anlamsızlaştığı, dünya devletine doğru gidildiği, demokrasinin ve evrensel insan haklarının egemen olacağı, herkesin refaha kavuşacağı propaganda edildi. Üretimin daha da uluslararasılaşan karakteri, mali sermaye ve çok uluslu dev tekellerin sınır tanımaz etkinliği ve dünyanın en ücra köşesine hükmetmesi, liberal solda da etkili olan bu iddiayı ayrıca güçlendirdi.

Oysa bu, emekçileri sersemletmeyi amaçlayan bir ideolojik saldırıydı ve özünde bir yenilik taşııyordu. Zira kapitalizm en başından itibaren sınırları aşma, “küreselleşme” eğilimi göstermiştir. Onun tekeli aşması ise kapitalizmin dünya üzerinde egemenliğini kurduğu bir evredir ve küreselleşmenin yepyeni boyutlar kazanmasıdır. 19. yüzyılın sonunda, kapitalizmin emperyalizm aşamasında kapitalist ekonomi ve sömürü ilişkileri dünya ölçüsünde daha da derinleşip yayıldı. Dolayısıyla küreselleşme, kapitalist ekonomik gelişmenin kaçınılmaz bir sonucu olarak yüzyıllar boyu sürdü ve emperyalizm evresinde en ileri noktasına ulaştı.

‘90’lı yılların “küreselleşme” efsanesi, çok geçmeden geniş kesimler nezdinde tartışmalı hale gelerek ağır bir darbe aldı. Zira barış, demokrasi ve refah getireceği iddia edilen küreselleşme, tersi gelişmelere yol açtı, böylece bu gerici propaganda da çöktü.

Dün küreselleşmeye güzellmeler yapılırken, bir dizi gelişmelerin ardından bu kez de, küreselleşmenin kötülükleri

ve “son bulacağı”, milliyetçiliğin ve ulus devletlerin güçleneceği üzerine konuşuluyor. Çünkü, “1990’lı yılların başında emperyalist küreselleşme söylemi ve küresel bir emperyalist imparatorluk kurmak hesapları içinde, sermaye ve meta akışı önündeki her türden engelin kaldırılması gerektiğinin şampiyonluğunu yapan ABD emperyalizmi, şimdi bizzat kendisi ulusal gümrük duvarlarını gitgide yükselterek, dünya ölçüsünde sert bir ticaret savaşı başlatmış bulunmaktadır. 2008’deki ABD merkezli küresel ekonomik-mali kriz, batan banka ve şirketlerin zararlarının kamulaştırılması yoluyla, ‘özelleştirme’ ideolojisine ağır bir darbe olmuştu. Günümüzün yine ABD merkezli sert ticaret savaşları ise ‘serbest ticaret’ efsanesine aynı darbeyi indirmektedir.” (TKİP VI. Kongre Bildirgesi)

Bildirge’de belirtilen gelişmelerin ardında gelen Koronavirüs salgını ve şimdiden yansıyan sonuçları, “küreselleşme”nin son bulduğu görüş ve inancını güçlendirmiş bulunmaktadır. Fakat ilerici insanlık için tüm sonuçlarına varmasının önünde bizzat emperyalizmin kendisi bir engel olarak duruyor olsa da, kapitalizmin uluslararasılaşmasını, yani küreselleşmesini engellemek olanaklı değildir. Dolayısıyla “küreselleşmenin sonu” biçimindeki yeni görüş ve inançlar ‘90’lı yıllardakinden daha dayanaksızdır.

BASKICI VE TOTALİTER REJİMLERE GEÇİŞ...

İleri sürülen bir başka görüş ise, salgın sonrası totaliter-faşist rejimlere geçileceği ve herkesin gözetleneceğine ilişkindir. Oysa, Avrupa başta olmak üzere kapitalist dünyanın birçok ülkesinde faşist akımların güç kazanması ve kimilerinde faşizan başkanların koltuklara oturması, en önemli siyasal gelişmelerden biri olarak zaten karşımızdadır. Dolayısıyla baskıcı ve faşizan uygulamalar pek çok ülkede bugünden yaşanmakta, diğer ülkelere doğru hızla yayılmakta, dolayısıyla geleceğin potansiyel tehlikeleri olarak sunulanlar karşımızda durmaktadır.

Kuşkusuz Koronavirüs salgını kapitalist dünyanın karşı karşıya olduğu ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel sorunları ağırlaştırıp bunlara yenilerini eklediğine göre, bunun sonuçları da olacaktır. Hoşnutsuzluğu, gelecek güvensizliği ve öfkesi artan emekçi kitleler, devrimci çıkış alternatifini bulamadığı koşullarda faşist akımların ve totaliter rejimlerin kitle desteğine dönüşebilecektir. Korona salgını öncesine ait olan bu gelişmelerin, salgının yıkıcı etki ve sonuçlarıyla birlikte ve sermaye iktidarının ihtiyaçları da gerektirdiğinde, faşist rejimlere evrilmesi muhtemeldir.

Öte yandan “gözetim kapitalizmi

çağı” da çoktan başlamış bulunmaktadır. Yapay zeka desteği ile sokakları izleyen yüz milyonlarca kamera, kişisel veri denetimleri, vücuda takılan çiplerle bireylerin takip edilmesi, sokağa çıkanların yüz tanıma teknolojisi ile tespit edilmesi, insanların davranışlarına göre puanlanması vb. artık günümüzün gerçekleridir. Salgının bu alandaki gelişmelere ölçü ve kural tanımaz boyutlar kazandıracığı ise açıktır.

Hegemonya bunalımı ağırlaştıracak, kapitalist kurumlara güven azalacak iddiasında da bir yenilik yoktur. Zira emperyalist hegemonya bunalımı zaten on yıllardan beridir yaşanmaktadır. Kızırgan rekabet, sertleşen nüfuz mücadeleleri, artan silahlanma yarışı ve bunları tamamlayan saldırganlık ve savaşlar, günümüz dünyasının en yalın gerçekleridir. Şu sıralarda ABD ve Çin üzerinde somut olarak izlenen gelişmeler ise bunun derinleşerek süreceğini göstermektedir.

Kapitalizmin çok yönlü krizi emperyalist kurumlara da yansımış durumdadır. Büyük umutlar bağlanan Avrupa Birliği bir bunalım içindedir ve çözümlenemeyen işaretleri artmaktadır. Yükselen ırkçılık ve faşist hareket gerçeği, AB’de var olduğu iddia edilen “demokratik değerleri” çoktan yıkmıştır.

Benzer bir durum kendi bünyesindeki sorunlardan hareketle NATO için de geçerlidir. Avrupa Ordusu çabaları ise bunu ağırlaştırmaktadır. Meşruiyeti ve güvenilirliği tartışma haline gelen BM, Dünya Ticaret Örgütü, IMF, DB gibi emperyalist kurumlar da pandemi sürecinde yeni darbeler aldılar.

EKONOMİK KRİZ VE SONUÇLARI

Kapitalist-emperyalist dünya düzeni salgın öncesinde derinleşen bir kriz içinde bulunuyordu ve bu kendini ekonomide durgunluk, büyümede düşüş biçiminde gösteriyordu. Salgın durgunluk ve daralma eğilimine yeni bir ivme kazandırdı. Yıkıcı etkilerinin ağırlaştığını, büyük bir ekonomik krizin kaçınılmazlığını ileri sürenlerin yanı sıra, hızlı bir düşüş

şün ardından ekonominin yeniden yükseleceğini iddia eden iktisatçılar da var. Salgının çöküşe sürüklediği kimi sektörleri ve üretimin durduğu ya da düşüşe geçtiği kimi tekelleri kurtarmak için açılan trilyonlarca dolarlık kurtarma paketlerinin de sorunu çözmeye yetmeyeceğini ise IMF başkanının açıklamalarından öğreniyoruz. Özetle kriz somut bir olgudur ve sistemin sözcüleri onu 1929 büyük buhranıyla kıyaslayabilmektedir.

Bugünkü durum kendisini genel bir durgunluk ve daralma biçiminde gösterse de, korkulan şey, salgın nedeniyle bunun bir çöküşe varacağıdır. Çöküşün yaşanması durumunda ise “... Burjuva dünyasının önünde iki yol durmaktadır. Bunlardan ilki, krizi işçi sınıfına ve emekçilere fatura etmektir. Bu, son 30 yıldır yapılmakta olan yeni bir düzeyde şiddetlendirmek anlamına gelmektedir. İkincisi, sermaye birikimindeki aşırılığı ve aşırı üretim fazlasını geniş çaplı bir ‘değersizleşme’ süreci içinde ortadan kaldırmaktır. Bu ise geniş çaplı iflaslar zincirinden ekonominin yeni bir düzeyde askerileştirilmesine ve büyük çaplı yıkıcı savaşlara kadar, sosyal-siyasal ve kültürel faturası olağanüstü ağır bir dizi yol ve yöneme kapıyı ardına kadar açmak anlamına gelir. Zira kapitalizm, genel bir ekonomik çöküşe evrilme potansiyeli taşıyan geniş çaplı bir krizden, her zaman üretici güçlerin ve birikmiş zenginlerin geniş çaplı bir tahribi olmaksızın, kendini kurtaramaz.” (Bütünlüğü içinde kapitalizmin krizi, www.tkip.org)

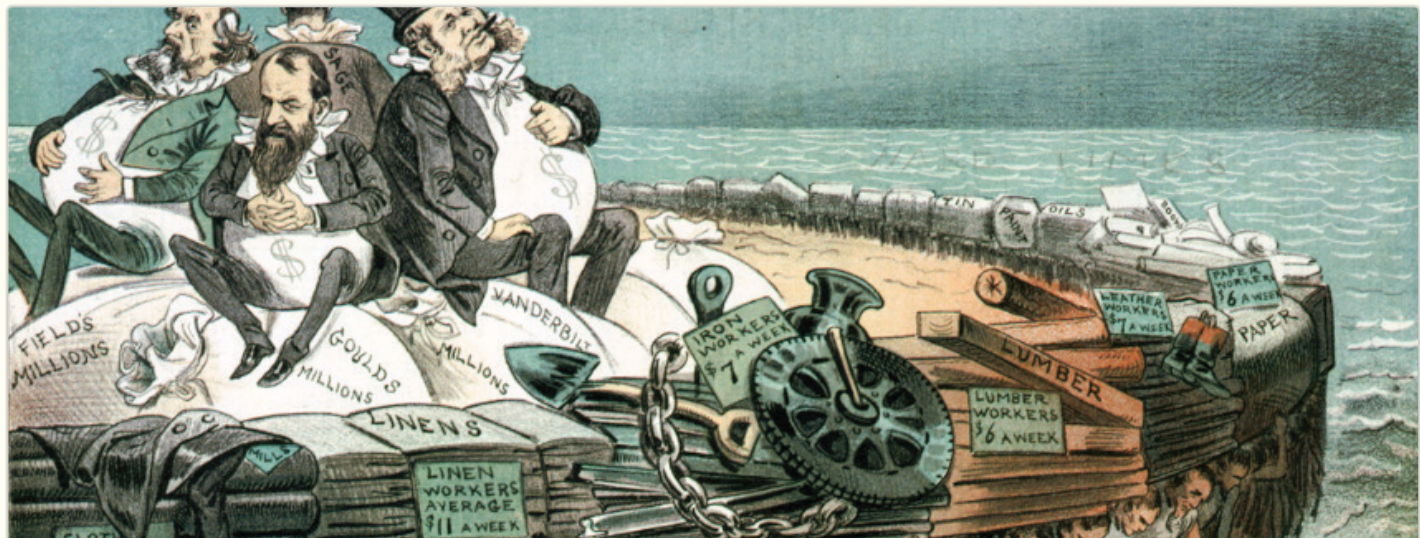
KAPİTALİZM SOSYAL REFORMCU BİR DÖNEME Mİ GİRECEK?

Salgının ortaya çıkardığı gerçeklerden hareketle kapitalizmin kendini reforme ederek “insancillaşacağı”, sağlık başta olmak üzere sosyal reformcu bir döneme girileceği, adaletin egemen olacağı, özetle İkinci Dünya Savaşı sonrası sürece geri dönüleceği ileri sürülüyor. Ancak her şeyden önce günümüzün tarihsel koşulları, sözü edilen koşullardan tümüyle

farklıdır. ‘80’lerden itibaren uygulanan neoliberal politikalarla kazanılan mevzilerin burjuva devletlerce gönüllü olarak terk edileceği inancı fazlasıyla sorunludur.

Savaş sonrası dönem kapitalizmin “altın çağı” olarak tanımlanan bir dönemdir ve karşısında sosyalizminin dizginleyici baskısı bulunmaktadır. Sosyalizmin uluslararası düzeyde güçlü bir alternatif oluşturduğu, güçlü işçi sınıfı partilerinin ve sınıf mücadelelerinin olduğu tarihsel koşullarda, kapitalist devletler kendi emekçilerine tavizler verebilmiştir. Bir dizi sosyal, iktisadi ve siyasi tavizlerle onları denetim altına alma ve devrimlerin önünü kesme ihtiyacının bir ürünü olarak “sosyal ve hukuk devleti” politikaları uygulanabilmiştir. Salgın sonrası dönemde de sağlık alanı başta olmak üzere kısmi sosyal iyileştirmeleri içeren “sosyal reformcu” kimi sınırlı adımlar atılabilir, ki bu da sınıf ve kitle hareketlerini dizginlemek için gündeme getirilecektir.

Fakat kapitalizm hangi iyileştirici adımları atarsa atsın, işçi sınıfı ve emekçi kitleler açısından her geçen gün daha da ağırlaştıracak bir döneme girilmektedir. Toplumsal bir devrimle aşılmadığı sürece, salgının ardında geleceği iddia edilen “yeni dünya” sonu gelmez krizlerle boğuşan kapitalist dünyadır. Bu dünyanın insanlığa koyduğu karanlık sunma dışında bir alternatifi yoktur. Dolayısıyla korona sonrasının yeni dünyası ancak sosyalist bir dünya olabilir. Böyle bir değişimin ise kendiliğinde olmayacağı yeterince açıktır. Dolayısıyla sorun, reformist beklenti ve hayallerin ürünü olarak yayınlanan “manifesto”larla, kurulan “ilerici enter-nasyonal”lerle kapitalizmde reformlar talep ederek çözülemez. Yapılması gereken, toplumsal devrim perspektifiyle yeni bir devrimci sınıf mücadeleleri dönemine her alanda ve her açıdan hazırlanmaktır. Zira korona sonrası dünya üzerine her olasılığı tartışan, türlü görüş ve varsayımlar ileri sürenlerin unutmış bulunduğu devrimci kriz dönemleri kapıdadır.

ABD'de büyük sosyal patlama

A. Engin Yılmaz

Özellikle de 2000'li yıllardan itibaren giderek yaygınlaşan, çoğu durumda ulaşan kitle hareketleri günümüz dünyasının olağan gelişmeleridir. Artık her an ve her yerde beklenebilen bu "olağan gelişmeler", son olarak 2019'un Ekim ayında ve dünyanın dört bir yanında art arda patlak vermişti. Şimdi bunun yeni bir örneğiyle karşı karşıyayız. Koronavirüs salgınının aylardır adeta "hayatı durdurduğu" koşullarda, Amerika'da hunharca işlenen bir cinayetin tetiklemesiyle büyük bir kendiliğinden sosyal patlama yaşandı.

ABD'nin Minneapolis kentinde George Floyd'un, ırkçı polis(ler) tarafından büyük bir canavarlık ve acımasızlıkla boğularak öldürülmesi, siyahiler başta olmak üzere Amerika halkını ayağa kaldırdı. Bir iki günlük sessizliğin ardından, ırkçı cinayetin işlendiği kentte başlayan gösteriler hızla ülke çapına yayılarak isyana dönüştü ve "Amerika'da iç savaş" değerlendirmelerine neden oldu. Çürümüş kapitalizmin kalbi ve salgın karşısındaki çöküşün-acizliğin merkezi olan ABD'de Trump'ı korkudan Beyaz Saray'ın sığınağına kapatan bu büyük isyan dalgası, siyahi direnişi olmaktan çıkmış durumda. Siyahilerden fazla "beyazların" yer aldığı, çatışmaların ön saflarında daha çok beyazların olduğu söylenen bu büyük kalkışma, tüm Amerika işçi ve emekçilerinin kapitalist barbarlığa karşı isyanıdır. "Adalet yoksa barış da yok!", "Nefes alamıyorum!" sloganları, isyanın öne çıkan şiarlarıdır.

Siyahilere karşı adeta sıradanlaşıp olağanlaşan ve sistematik biçim kazanan ırkçı polis şiddeti ve cinayetleri karşısındaki büyük öfke patlamaları elbette ki ilk kez yaşanmıyor. Ama böylesine de tanık olunmadı. Dalga dalga Amerika'nın 70'i aşkın kentine yayılan, Beyaz Saray'ı kuşatarak Trump'a saklandığı sığınakta korku terleri döktüren, polis karakollarını basarak ele geçirip ateşe veren, arabalarını hurdaya çeviren, kimi kentlerde polisin kontrolü kaybetmesine neden olan, AVM'ler, McDonald's, Burger King ve Starbucks'ların yanı sıra kapitalizmin simge ve sembolleri olan binaları yakan ve yüzbinleri kapsayan bu türden bir isyanın, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra

Amerika emekçileri kapitalist barbarlık altında "nefes alamaz" hale gelmiş durumdaydılar. Bütün bunların ardından gelen ırkçı cinayet, adeta patlamanın fitilini ateşledi. ABD'yi bir yangın alanına çevirdi ve isyan bir haftayı geride bırakacak bir soluk gösterdi. "Tarihi köle pazarı binası" nı da tutuşturan göstericiler, simgesel ve anlamlı bir mesaj da vermiş oldular.

Amerika'da ilk defa yaşandığı ileri sürülüyor.

ABD Başkanı Trump, cinayetin ardından cinayete ilgili konuşmaktansa Twitter üzerinden, "Radikal Solu'un çok zayıf Belediye başkanı Jacob Frey"e saldırmayı tercih etti. Frey'in şehri kontrol altına almaması durumunda "Ulusal Muhafızları gönderiyorum ve işi düzgün bir şekilde yapıyorum" ifadeleriyle kudurganlık sergiledi. İlerleyen süreçte ise "Yağma başladığında, atış başlar" diyerek dişini gösterdi. Beyaz Saray'ın önündeki göstericileri kastederek, "Beyaz Saray'ın çitlerini aşsalar da hayatımda gördüğüm en saldırgan köpeklerle ve en uğursuz silahlarla karşılaşacaklardı" türünden meşrebine uygun tehditler savurdu. Şimdilerde ise "Radikal Sol'un ve Antifaşistlerin" isyana önderlik ettiği iddiasıyla, Antifa'yı terör örgütü olarak yasaklanmaya ha-

zırlanıyor ve orduyu devreye sokacağını söylüyor. Bir polis şefini bile "Söyleyecek yapıcı bir sözün yoksa çeneni tut" dedirtecek denli isyan ettiren Trump, günlük olarak kudurganlığını sergileyen ve şiddeti teşvik eden densiz açıklamalar yapmaya devam ediyor.

Cinayeti işleyen polisin açığa alınması ama üç gün boyunca tutuklanmaması, Amerika'da siyahılara yönelik ırkçılığın boyutlarına da bir kez daha ayna tuttu. İlgili polis(ler) "Boğulma nedeniyle ölmüş olduğu konusunda hiçbir olguya rastlanmadı" gibi bir arsızlıkla Adli Tıp Kurumu tarafından da temize çıkarıldı. Sicili şiddet içeren suçlarla dolu olan polis, ülkeye yayılan ayaklanma karşısında ve elbette ki öfkenin yatıştırılması amacıyla ancak üçüncü gün tutuklandı. Beyaz Saray yönetimi, hizmetindeki katilin üçüncü dereceden cinayete yargılanacağını açıkla-

mak ve bir adım geriye çekilmek zorunda kaldı. "Kasıt ya da planlama olmadan, dikkatsizlik, kaza gibi nedenlerle ölüme sebebiyet verenlere yönelik suçlamaların en hafifini" içeren üçüncü derece cinayet suçlaması ise polis cinayetlerinin arkasındaki gerçek faili göstermektedir.

Eylemler boyunca uygulanan kesintisiz polis terörü, binlerce kişinin tutuklanması, uygulanan olağanüstü haller ve sokağa çıkma yasakları, Beyaz Saray'ın hamleleri vb. manevralar isyanın yayılmasını ve büyümesini engelleyemedi. Cinayetin işlendiği Minneapolis ve başka bazı kentlerde göstericileri yakalayan polis yakaladıklarını şehir otobüsleriyle karakollara taşımak istemiş, ama otobüs şoförleri "Bizim kendi sınıfımızdan birisini polis için karakola götürmeyeceğiz" diyerek, polis direktifini reddetmişlerdir. Miami gibi kimi yerlerde ise göstericiler

önünde diz çöküp af dileyen polis görüntüleri yansıdı. Üniformalarını çıkarıp göstericilere katılan ve istifa eden polislerin varlığı da basına yansıyanlar arasındaydı. Trump'ın Ulusal Muhafızları da diz çökenler kervanına katıldı. Tüm karalama ve kriminalize etme çabalarına rağmen bu büyük isyanın yarattığı sempati ve etki, başka ülkelere de sıçradı. Birçok ülke cinayeti lanetleyen ve isyanla dayanişma içeren eylemlere sahne oldu.

BÜYÜK BİRİKİMİN ARDINDAN GELEN BİR PATLAMA

Korona salgınından önce başlayan ve salgınla birlikte şiddetlenen ekonomik kriz, büyüyen eşitsizlikler, işsizlik, yokluk ve yoksulluk, sosyal yıkım saldırıları, sağlık alanındaki çöküntü ülkeyi boydan boya kaplamış durumda. Salgınla birlikte ve sadece bir iki ay içinde 40 milyon insan işini kaybetti, milyonlarcasının da kaybedeceği söyleniyor. Amerika'nın birçok kentinde "açlık" çeken insanlar "Gıda Bankaları"nın önünde parasız yemek alabilmek için kilometrelerce uzanan kuyruklar oluşturuyor. Yakın zamana kadar düşünülmüş mümkün olmayan bu görüntüler, 1929-1933 yıllarındaki "Büyük Buhan" sırasında yaşananlarla kıyaslanıyor. Sadece bir hafta içinde 120 bin kişinin gıda yardımı alması "tarihi bir olay" olarak tanımlanırken, 20 milyonu aşkın insanın gıda yardımı almaya muhtaç hale geleceği ileri sürülüyor.

Bunların yanı sıra güvencesizlik, sağlık sigortasından ve sağlık imkanlarından yoksunluk, konutsuzluk, sosyal ve ahlaki çöküntü vb. gibi olgular, Amerika toplumunun en temel gerçekleridir. Salgın koşullarında ağırlaşan bu sorunlara yine salgın koşullarında yanıtlar verildi. Bir dizi fabrikada iş durdurma ve fiili grevler yaşandı. Amazon'un New York-Queens merkez deposundaki işçiler bir gün iş durdurdu. Belediye otobüs şoförleri fiili greve gittiler. Liman işçileri sağlık ve güvenlik önlemi olmadığı için fiili greve çıktılar. Çağrı merkezi işçileri ücret düşüklüğüne ve çalışma koşullarına isyan ederek iş durdurdular. Aynı eylemler inşaat ve elektrik işçilerini de kapsadı. McDonald's işçileri, şirketin sabun, eldiven ve maske temin etmemesi üzerine iş durdurdular. Çöp toplayıcıları yeterli koruyucu giysi sağlanmamasına tepki göstererek, virüse karşı yıpranma tazminatı istemiyle fiili greve gittiler. Pandemi sırasında eldiven, maske ya da önlük gibi kişisel korunma gereçleri sağlanmadığı için hemşirelerin sokaklara dökülmesi de iki-üç haftalık bir olay.

Bunlara, bizzat Beyaz Saray'ın izlediği ve özendirdiği politikaların da bir sonucu olarak ırkçılığa ve polis cinayetlerine karşı verilen büyük mücadeleler de ek-

lenmelidir. 2017'de yaşanan büyük kitlesel direniş bunların son halkasıydı. Virginia eyaletinin Charlottesville kentinde, Amerikan İç Savaşı'na katılan ve savaş döneminde kölelik sistemini savunanların sembol isimlerinden olan General Robert E. Lee'nin heykelinin kaldırılmasını vesile eden ırkçı ve Neonazi gruplar harekete geçmiş ve sert çatışmalar yaşanmıştı. Devlet destekli ırkçı güruh püskürtülmüş ve heykel fiilen yıkılmıştı. Salgın döneminde de Polis vahşetine sıkça rastlandı.

Amerika işçi ve emekçileri ağır sömürü ve çalışma koşullarına, eşitsizliklere, işsizlik ve yoksulluğa, yok sayılmaya ve horlanmaya, ırkçı-faşist kudurganlığa ve aşağılanmaya, ırkçı cinayetlere, adaletsizliğe karşı büyük bir öfke ve hoşnutsuzluk biriktiriyordu. Salgının ağırlaştırdığı sosyal ve ekonomik sorunlar, katlanılmaz boyutlardaki ırkçılık, Amerikan toplumunda gerilimleri ve patlama dinamiklerini besliyor, salgının ortaya çıkardığı kapitalist dehşet yanıcı maddeler biriktiriyordu. Özetle, Amerika emekçileri kapitalist barbarlık altında "nefes alamaz" hale gelmiş durumdaydılar. Bütün bunların ardından gelen ırkçı cinayet, adeta patlamanın fitilini ateşledi. ABD'yi bir yangın alanına çevirdi ve isyan bir haftayı geride bırakacak bir soluk gösterdi. "Tarihi köle pazarı binası"nın da tutuşturulan göstericiler, simgesel ve anlamlı bir mesaj da vermiş oldular.

"YAĞMACI OLAN SİZLERSİNİZ"

İsyanın aktivistlerinden Tamika Mallory'a ait olan bu sözler, Amerika tarihinin ve bugününün iyi bir özeti olduğu gibi eylemcilerin bilincine de bir örnektir. Dolayısıyla televizyon ekranlarına taşınan görüntüler, isyanın içeriğini, çapını ve hedeflerini yansıtmaktan tümüyle uzaktır. Yansıtıldığı ve sunulduğu gibi, söz konusu olan hedefsiz ve başıboş grupların amaçsız şiddet eylemleri ve yağması değil, sistematik biçim kazanmış bulunan polis terörü ve cinayetlerine, acımasız kapitalist sömürü ve yağmaya, yıkım ve vahşete karşı sergilenen militan bir karşı koyuştur. Yüzbinleri kapsayan dev kitle patlamalarında amacı aşan aşırılıklar yaşanıyor olsa bile bu, isyanın meşruluğunu asla gölgeleyemez. Provokatörlerin iş başında olduğu ve bizzat polis ve gizli teşkilatlarca örgütlenen birçok provokasyonun göstericiler tarafından engellendiği, provokatörlerin saflardan atıldığı da bilinmektedir.

Amerikan burjuvazisinin, bu halk ayaklanmasını gözden düşürmek ve kriminalize etmek için başvurmadığı ve vuramayacağı yöntem kalmayacaktır. Azgın bir devlet şiddeti ve terörü, mide bulandırıcı bir kirli propagandayla iç içe yü-

rütülecektir. Halihazırda olan da budur. Eylemcileri başıboş sokak kabadayları ve yağmacılar olarak sunan "ensesi kalın milyarlar bozuntusu faşist Trump"a dünyanın gündemine oturan anlamlı cevabı aktivist Tamika Mallory verdi. "İnsanları kışkırtıp camları kıran ve binaları ateşe veren kişilere para ödeyip aramıza salıyorsunuz" diyerek, burjuvazinin bilindik her zamanki kirli yöntemini teşhir eden, provokatörlere ve provokasyonlara dikkat çeken Mallory, "Gençler karşılık veriyorlar, öfkeli! Bunu durdurmanın kolay bir yolu var. Polisleri tutuklayın, Polisleri cezalandırın. Bütün polisleri cezalandırın. Bazılarını değil... Sadece Minneapolis'te olanları değil. Halkımızın öldürüldüğü Amerika'nın tüm şehirlerindeki polisleri cezalandırın. Onları her yerde cezalandırın. İşinizi yapın." sözleriyle yüzbinlerin talebine sözcülük etmektedir. Mallory konuşmasının sonunda ise Amerikan sermayesinin suratına bir kırbaç gibi şakalayan şu sözleri haykırdı:

"Siyahi insanlar özgür değil ve bundan yorulduk. Bize yağmalamadan bahsetmeyin. Yağmacı olan sizlersiniz. Amerika siyahi insanları yağmaladı. Bura geldiklerinde Amerikan Yerlileri'ni yağmaladılar. Yağmacılığı sizden öğrendik. Şiddeti sizden öğrendik. Eğer bizden daha iyisini bekliyorsanız, önce siz bunu yapın!"

1492'den 1886 yılına kadar geçen süre içinde 70 milyon Kızılderili'yi kıyımdan geçiren ve dünya imparatorluğunu aynı zamanda yerli halkın kemikleri üzerinde inşa eden Amerika, tarihin gördüğü en yağmacı, en ırkçı ve en katliamcı devlettir. Kendi işçi ve emekçileri bir yana, bugün de sömürüp yağmaladığı yeryüzü parçası yok gibidir. Savaşlarla, iç savaşlarla, işgallerle, tezgahladığı askeri faşist darbelerle şiddet ve terörün, katliamların görülmemiş örneklerini sergileyen en büyük haydut devlettir Amerika. İrkçılığın tarihsel ve toplumsal temelinin de güçlü olduğu bir ülkedir. Tarihsel arka planı bir yana bırakılırsa bugünkü ırkçılığın siyasal ve toplumsal zemininin neler olduğu yeterince açıktır ve özellikle de Trump yönetimi altında bu sürekli olarak güç kazanmaktadır.

ABD kamuoyunun büyük bir bölümü tarafından "küstah ve ensesi kalın bir faşist" olarak tanımlanan Trump, yabancı, göçmen, İslam, kadın ve LGBTİ düşmanlığı, siyahlara karşı nefret vb. ırkçı söylem ve propagandayla başkanlık koltuğuna oturmuştu. Bugüne kadar yaptığı da budur ve onun yönetimi altında bu politika özellikle güç kazandı. "Ensesi kalın faşist milyarlar"ın mali desteklerinin yanı sıra Beyaz Saray'ın da koruma ve kollaması altında ırkçılık ve faşizm güç kazanıyor ve yargılanmayacağı inancıyla polis-

cinayetleri olağanlaşıyor.

BUGÜNKÜ İSYAN VE AYAKLANMALARIN BİLİLEN SINIRLARI

Onyıllardan beridir dünyanın dört bir tarafında pek de beklenmedik zamanlarda ve beklemedik biçimler içinde patlak veren büyük halk hareketleri, isyan ve ayaklanmalar döne döne önderlik boşluğunun yakıcılığına ortaya koymaktadır. Önderlik ihtiyacı karşılanmadığı sürece bu büyük kalkışmaların sınırları, açmazları, zayıflıkları ve akibeti ortadadır. Devrimci önderlikle kucaklanmadığı sürece "bütün bu toplumsal patlamalar hep belli dar sınırlar içinde kalacak, ya ezilecek, ya kendiliğinden sönmülenecek ya da egemen sınıf kliklerinden biri tarafından kullanılacaktır." (Devrimin güncel çağrısı: İşçi sınıfı eksenli ve önderliği, www.tkip.org)

Teorik bakış açısının yanı sıra onyıllardan beridir kendini döne döne ortaya koyan bu temel önemdeki düşünce, devrimci partilerin bugünkü yükümlülüklerini de hatırlatmaktadır. Daha büyük sosyal patlamalar beklenmedik anlarda ve biçimlerde önümüzdeki dönemlerde geleceğine göre, yükümlülük planında can alıcı olan bunlara bugünden hazırlanmaktır. Elbette ki aslanan, yükümlülükleri tekrarlayıp durmak değil, gereklerini yerine getirebilmektir.

Devrimci hareketin, mevcut durumu aşamadığı ve buna uygun bir yöneliş içine girmediği sürece, patlak veren olaylar üzerinde herhangi bir etkide bulunma şansı olamaz. Dolayısıyla şimdiden yol yürümenin imkanlarını zorlamak, güçler biriktirip mevziler kazanmak, örgütsel olarak güçlenmek, gelmekte olana yön, hedef ve program kazandırmak, önüne düşüp önderlik etmek devrimci-komünist hareketin güncel sorumluluğudur. Zira devrimci partilerin bilinçli ve örgütlü müdahalesi olmadığı sürece bu türden hareketler karşısında yapabilecek fazlaca bir şey olamaz.

Dünya ölçüsünde sınıf ve kitle hareketlerinin isyan ve ayaklanmalar biçiminde yaşandığı ve yaşanacağı bir tarihsel evrenin en temel zayıflığı, halihazırda bu hareketlere önderlik edebilecek, kapasitesi güçlü devrimci sınıf partilerinin olmamasıdır. Alman devrimi ve Almanya'da devrimci partinin yokluğu vesilesiyle "gerçi yağınların güçlü bir devrimci hareketi bu yanlışı düzeltilebilir, ama bu olgu, büyük bir talihsizlik ve büyük bir tehlike olarak kalıyor" diyen Lenin, bugün için de orta yerde duran "talihsizlik ve tehlikeye" olduğu gibi, bunun aşılacağı umuduna da ışık tutmaktadır.

ABD'de polis terörü bitmek bilmiyor

Gün geçmiyor ki Amerika Birleşik Devletleri'nin herhangi bir eyaletinde siyahiler polis terörüne maruz kalsın. En son ABD'nin Minnesota eyaletinde polisler George Floyd isimli bir siyahi vatandaşı acımasız bir biçimde boğarak öldürdüler. Hukuki açıdan çok da caydırıcı önlemlerin alınmamış olması, polis terörünü adeta meşrulaştırmakta ve sıradanlaştırmaktadır. Polis terörünün cezalandırılması bir yana, bu çıplak terörün kurbanları suçlu bulunmakta ve yargısızca kameralar önünde infaz edilmeleri topluma kabul ettirilmiştir.

Floyd'un dakikalar boyunca boynuna binen polisten "Lütfen nefes alamıyorum" şeklindeki ricasını duymazdan gelen katil polis, bilerek ve isteyerek, büyük bir keyifle Floyd'u öldürdü. Polisin gözaltına alma şeklini beğenmediğini söylemekle yetinen Belediye Başkanı, sokağa taşan gösterilerin ardından siyahi vatandaşlardan özür dilemek zorunda kaldı. Kentin farklı noktalarında Floyd'un polis tarafından katledilmesini protesto etmek için sokağa çıkan binlerce kişi polis karakollarını ve araçlarını taşlamaya başladı. Polisin de eylemcilere karşılık verdiği ve gösterilerin yayılarak devam ettiği de basına yansıyan bilgiler arasında yer alıyor.

Floyd'un acımasızca katledilmesi, polisin işlediği ne ilk cinayettir ne de son olacaktır. Son yıllarda artarak de-

vam eden polis terörü birkaç işini bilmez memurun karıştığı münferit olaylar hiç değildir. Yüzyıllardır Amerikan toplumunu derinden çürüten ırkçılığın yeni bir tezahürüdür. Hiç kimse Amerikan toplumunun bu suçtan azade olduğunu iddia edemez. Irkçılık, genetiğine işlenmiş kirliliği bir kod gibi toplumu sarıp sarmalamıştır. Amerikan emperyalizminin içine girdiği her krizin ardından içeride toplumsal nizamı sağlamak adına "derin Amerika" hedefe siyahileri koyar ve onların kanı üzerinden yeni bir ulusal konsept yaratır. Bu kez aynı şeyleri yapabileme kudretinde olur mu henüz çok belli değil ama işinin kolay olmayacağı da kesin.

Amerika'da sadece pandeminin yarattığı iki aylık bilanço bile 30 milyona yakın işsiz ve 100 binin üzerinde can kaybı olmuştur. Bu rakamların Amerika'daki toplumsal dokuyu daha da bozacağı işi-

kardır. Ayrıca gelişmelerin kasım ayında yapılması muhtemel seçimlere nasıl yansıtacağı ve ne tür sonuçlar yaratacağı da bir muamma olarak duruyor. Çok fazla belirsiz parametrenin biriktiği bir sürecin içinden geçerken bu belirsizliğin Amerika'nın siyasal düzenine ve toplumsal yapısına farklı yansımaları olacaktır. İktidardaki Cumhuriyetçilerin ya da muhalefetteki Demokratların nasıl yönetime geleceği tartışmalarından ziyade, daha derinden ve köklü dönüşümlerin habercisi dinamiklerin harekete geçmesi muhtemeldir. Bunların bir tarafını hiç kuskusuz geleneksel ırkçı-faşist hareketler, diğer bir tarafını da ilerici, devrimci kuvvetler oluşturacaktır. Bir üçüncü kuvvet de ırkçı-faşist hareketlerin yarattığı basıncın etkisiyle siyahi emekçilerin ayrı örgütlenmeleri olacaktır. Her dönem sermaye gericiğinin işine gelen ve de işini

kolaylaştırıcı bir işlevi olan bu ayrı örgütlenmelerin giderek yaygınlaşacağı bir dönem de başlamış gibi görünüyor.

Amerikan toplumunda uzunca bir süredir giderek büyüyen ve yönetilmesi oldukça zor parçalanmalar yaşanıyor. Servet ve sefalet arasındaki devasa uçurum, siyahlar ve beyazlar arasındaki ırkçı ayrımcılık ve daha da önemlisi "özgürlükler diyarı ve süper Amerikan rüyası"nın yıldızının sönmeye başlaması bunların ilk akla gelenleridir. Dünyanın efendisi ve tek süper gücü, Irak ve Afganistan savaşlarının yarattığı yorgunluğun, kapitalizmin içine girdiği ve çıkmak bilmediği ekonomik krizin etkisiyle zor günler yaşıyor.

"Önce Amerika" diyerek işe başlayan Trump Amerikan toplumuna bir hikaye yarattı ve bu hikayeyi de pazarlayarak iktidar oldu. Fakat sonuç yine değişmedi, değişmeyecek de. En nihayetinde adı ister polis terörü ister ırkçılık olsun veya isterse toplumdaki yoksullaşmayla paralel gelişen başka bir olay olsun fark etmez, bunların toplamının biricik kaynağı her yanıyla gericileşmiş kapitalist düzendir. Bu düzenin en barbar hallerinin yaşandığı coğrafyalardan biridir Amerika. Bugün gencecik bir insanın polis terörüne bu kadar kolay kurban verilmesinin nedeni bu vahşi kapitalist düzenin yoksul işçi ve emekçilerin kafasına sırınga ettiği yanlış bilinç ve ayaklarına vurduğu prangalardır.

Fransa'da ırkçılık ve polis şiddetine öfke

Fransa'da yakınlarını polis şiddetiyle kaybeden ailelerin kolektiflerinin çağrısıyla tüm ülkede eş zamanlı eylemler örgütlendi. Çok sayıda kolektifin, örgütün çağrısını yaptığı eylemler valilikler tarafından yasaklandı.

Fransız sermaye devletinin eyleme yönelik yasaklama tutumu doğrultusunda polis de eylemleri ablukaya aldı ve taciz etti. Baskılara rağmen Lille, Nice, Bordeaux gibi birçok kentte binlerce kişi sokaklara indi. Eylemlerde adalet talebi, Fransa'daki önemli polis cinayeti davalarına dikkat çekilerek haykırıldı. Tüm eylemlerde "Adalet yoksa barış da yok!" şiarı öne çıktı.

Paris'te merkezi çağrıdan bağımsız olarak saat 15.00'te ilk eylem Siyahiler Tugayı adıyla bir kolektif tarafından ABD konsolosluğu önündeydi. Eylem alanının tamamı çelik bariyerlerle kapatıldı.

Polis alana kontrollü girişlere izin verirken özellikle siyahılara yönelik ayrımcılık burada da çok açık görünür haldeydi. Beyaz tenli eylemcilerin çantası aranmadan geçebilirken siyahlar özel olarak ayrıldı. Kitle yavaş yavaş alanda toplanırken polis saldırı düzeni olarak ortamı terörize etti. Kitle yürümek istediğinde TOMA'ları getirdi. Birkaç yüz eylemciden oluşan kalabalık bekleyişine uzun süre devam etti. Ardından kolektif adına siyahilere yönelik ayrımcılık ve polisin tutumu teşhir edilerek eylem bitirildi.

Saat 17.00 çağrısı için Eyfel kulesinin arkasındaki Champ de Mars'da kitle uzun süre sloganlarla tur attı. Yaklaşık

2 bin gencin katıldığı eyleme Laming Dieng'in ailesi, Sabri'nin ailesi ve Sarı Yelekliler de katıldı.

Eylemde aileler adına konuşmalar yapıldıktan sonra alanda bekleyişe geçildi. Fakat polis bir süre sonra alanı giriş çıkışlara kapattı. Saldırı hazırlığı ve uyarı anonsları yapan polis kitleyi terörize etti. Kitle polis tehditlerine karşı kararlı duruşunu sürdürdü. Çevreden izleyenlerden de alkışlarla destek gösterildi. Polis sonra çemberi daraltıp alanda kalan az sayıdaki eylemciyi şiddet uygulayarak alandan çıkarttı.

Paris'in tüm ana caddeleri binlerce polis, çelik bariyer, TOMA'larla polis ab-

lukası altına alındı. Eylemci sayısına göre orantısız bu polis yığınağının baskı politikalarına karşı eyleme dair bir mesaj olduğu açıktı. République Meydanı'ndaki eylemin çıkışında ve pek çok noktada polisin tacizleri vardı.

Marsilya'da Georg Floyd'un katledilmesini protesto etmek için toplanan binler polis şiddetine karşı yürüdü. Yasak gerekçesiyle başından itibaren eyleme yoğun polis baskısı uygulandı. Buna karşı eylemcilerin cevabı militanca karşılık vermek oldu. Polisin karşısında iradi bir çatışma başlatıldı. Yol üstünde barikatlar kuruldu. Havai fişeklerle polislerin saldırılarına karşılık verildi. Polis de yoğun gaz bombası kullanarak kitleye saldırdı. Kitle kararlı duruşuyla uzun süre çatıştı. Polisler yer yer geri çekilmek zorunda kaldı. Gecenin ilerleyen saatlerinde eylem bitirildi.

Kukla hükümet Libya'da ateşkesi reddediyor

Libya'da çatışmaların durdurulması için yeni bir ateşkes önerisi gündeme getirildi. Mısır Cumhurbaşkanı Abdülfettah el Sisi ile anlaşan General Halife Hafter tarafından gündeme getirilen ateşkes önerisine, Rusya ile ABD destek verdiklerini açıkladılar.

"Libya Ulusal Ordusu'nun şefi Hafter, korona salgını nedeniyle geçen Mart ayında da ateşkes önerisinde bulunmuş, ancak Trablus'taki hükümet, AKP-MHP rejiminden aldığı direktifle savaşı tırmandırmıştı. Faiz el Serrac başkanlığındaki bu kukla hükümet, Türk ordusunun fiilen savaşa katılması sayesinde bazı bölgeleri ele geçirmiş, mevzi kaybeden Hafter ise, kendisini devlet başkanı ilan etmişti.

AKP-MHP rejimi Suriye'deki cihatçı tetikçilerden binlercesini Libya'ya transfer etti. Türk ordusu ise, aylardan beri Trablus'ta yığınak yapıyor. 2012'de Libya'dan Suriye'ye tetikçi transferi yapan bu dinci-faşist rejim, şimdi akışı tersine çevirdi. Libya'da paralı asker olarak kullanılan bu tetikçilerin sayısının 10 ila 15 bin arasında olduğu tahmin ediliyor.

Türkiye'nin Libya'da yaptığı askeri yığınak, Mısır başta olmak üzere bu ülkenin komşularını çok rahatsız ediyor. Saray rejiminin başı T. Erdoğan'ın Yeni Osmanlıcı-yayılmacı bir politika izlemesi, bu ülkeleri diken üstünde bırakıyor. Buna rağmen Türkiye gibi savaşa fiilen katılmak istemiyorlar. Mısır'ın Hafter'le anlaşıp ateşkes ilan etmesi, Türkiye'nin bu yayılmacı politikasına set çekme arayışı olarak da değerlendirilebilir.

Hafter Mısır'a gittiğinde, el Serrac'da AKP şefi T. Erdoğan'ın huzuruna çağrılmıştı. Kahire'de ateşkes çağrısı yapıldı,

Ankara'da ise savaşa devam vaazları verildi. Türk ordusunun desteğiyle zar zor Trablus'u düşmekten kurtaran el Serrac hükümeti, şimdi tüm Libya'yı kurtarmaktan söz ediyor. Ülkenin %10'u kadar bir alanı ancak Türk ordusunun desteği ile kontrol eden kukla bir hükümetin bu açıklaması, saray rejiminden savaşı tırmandırma emri aldığına işaret ediyor.

AKP-MHP rejiminin pervasızlığı, emperyalist savaş aygıtı NATO'nun verdiği destekle ivme kazandı. Nüfuz alanı çatışmasını şiddetlendiren bu pervasızlık, Amerikan uşağı rejimlerin çatışma alanına da dönüştü. Bir tarafta Suudi Arabistan-Mısır-Birleşik Arap Emirlikleri üçlüsü öte tarafta Türkiye-Katar ikilisi. Tümü de ABD uşağı olan bu rejimler, Libya'daki çatışmanın bölgesel aktörleri durumunda. Bu arada ABD Hafter'e "destek" verirken, NATO Serrac'ın hamisi Türkiye'ye gaz veriyor. Belli ki, ABD emperyalizmi ile Ankara'daki uşakları, Suriye'de olduğu gibi, Libya'da da çatışmaların sona erdirilmesini engellemek istiyor. Bu politika, kazanılmayan savaşın bitirilmesini geciktirmeye odaklanıyor. Ülkelerin yıkılıp-yıkılması, halkların ödediği ağır bedeller ise, umurlarında bile değil.

Kahire'den ateşkes çağrısı yapılırken, Ankara'da savaş naralarının atılması tesadüf değil. Belli ki, ellerinden geldiği kadar savaşı uzatacaklar. Zira savaşın bitmesini, Libya'nın bütünlüğünün sağlanmasını ne ABD ne Ankara'daki dinci-faşist suç ortakları istiyor. Nitekim AKP şefi huzurunda, kukla hükümet adına "Hafter'i muhatap almıyoruz. Tüm Libya'yı kurtaracağız" açıklamasının yapılması, çatışmaların son erdirilmesinin kolay olmayacağını gösteriyor.

El Sisi'nin ilan ettiği ateşkesin koşullarını saray rejiminin kabul etmesi kolay değil. Çünkü "çatışmalara son verilmesi, yabancı militanların tahliyesi, grupların silahsızlandırılması, yabancı paralı askerlerin geri çekilmesi" gibi koşullar içeriyor. AKP-MHP rejiminin Libya'daki "kara gücü" ise, paralı asker olarak kullandığı cihatçı çetelerdir.

Libya'daki nüfuz alanları mücadelesinin tarafları olan Rusya ile ABD'nin ateşkese destek açıklamaları, pratik bir tutumla birleştirilmediği sürece havada kalan sözler olmanın ötesine geçmeyecek. ABD'nin ikili oynaması, çatışmaların

devam etmesini sağlıyor. Çatışmaların sona erdirilmesi, Rusya'nın çıkarlarına uygun görünüyor. Nitekim Putin yönetimi daha önce Hafter'i Moskova'ya çağırıp Serrac'la anlaştırmaya çalışmış, ancak sonuç alamamıştı. Türkiye ile kurduğu ilişkilerin zarar görmesini istemeyen Rusya, yine de çatışmaların taraflarından biri konumundadır.

Çatışmaların yarattığı fiili parçalanma durumu, bu ateşkes girişimi de boşa düşerse -büyük bir ihtimalle öyle olacak-, Libya'nın parçalı durumunun kalıcı hale getirilmesi riski artacaktır. Bu ise, Libya'nın yeni çatışmalara zemin oluşturan bir bataklığa terk edilmesi anlamına gelecektir. Tabi zenginlikleri de yağmalanmaya devam edecek.

2011'de yedi ay süren NATO bombardımanı, Libya'yı bu cehenneme sürükledi. Bu ülkenin halkı 9 yıldır devam eden gerici-yıkıcı savaşın kurbanı durumunda. Yazık ki, bu halkın çıkarlarını esas alan etkili bir devrimci-demokrat güç de görünmüyor. Halen Libya halkının önemli trajedilerinden biri de budur. Zira bu halk ne Serrac'ın ne Hafter'in ne de onları destekleyen güçlerin umurunda.

7 Haziran Pazar günü Roma, Londra, Madrid, Barselona, Kopenhag, Brüksel, Budapeşte, Glasgow ve diğer birçok şehirde yeni ırkçılık karşıtı yürüyüş ve mitingler gerçekleşti. Birçok başkentte ABD büyükelçilikleri protestocuların hedefi oldu.

Londra'da binlerce protestocu polis şiddetine ve ırkçılığa karşı ABD büyükelçiliği önünde gösteri düzenledi. Protestocular "İrkçilik bir virüstür" etiketli yüz maskeleri taşıdı.

Kopenhag'da Black Lives Matter

hareketinin Danimarka şubesinden yapılan bir çağrıdan sonra protestocular, Østerbro bölgesindeki ABD Büyükelçiliği önünde toplandılar. Gösteriye 5 bin kişi katıldı.

Almanya'da Köln kentinde Cumartesi günü gerçekleşen ve 10 binin üzerinde kişinin katıldığı yürüyüşün ertesi

günü de çoğunluğu gençlerden oluşan bine yakın anti-faşist kitle yine şiarları, pankartları ve bayrakları ile gösteri düzenledi.

İspanya'da başta Madrid olmak üzere birçok kentte kitleler bir kez daha ırkçılığa karşı sokaklara döküldü. Madrid'de binlerce kişi ABD büyükelçiliği önünde

Floyd'un ölümünü kınadılar ve son sözlerini "Nefes alamıyorum" diye tekrar ettiler. "Adalet yoksa, barış da yok", "Siz ırkçılar teröristsiniz" sloganlarının atıldığı eylemde bir dakikalık saygı duruşu için diz çöktü. Ülkedeki siyahların katıldığı CNAE adlı örgüt daha önce Bask bölgesinden Kanarya Adaları'na pek çok şehirde protesto çağrısı yapmıştı.

Roma'da göstericiler Piazza del Popolo'ya yürüdüler. Bir dakikalık saygı duruşunun ardından kalabalık kitle "Nefes alamıyoruz" diye haykırdı.

Avrupa'da ırkçılığa karşı eylemler

Pandemi ve endüstriyel hayvancılık

S. Gül

Pandeminin kırıp geçirdiği dev emperyalist ülkeler şimdilerde aşı çalışmalarına hız vermiş görünüyor. Dünyada ayak basmadık yer bırakmayan Covid-19, kitlesel ölümlerle kendinden önceki bütün zoonotik hastalıkları geride bıraksa da gözümüzün önündeki sahne bizlere 2002'de SARS, 2007 Kuş ve 2009 domuz gribi, 2012 MERS, 2014 Ebola virüsü dönemlerini hatırlatmaktadır. Koronavirüs ailesine mensup bu hastalıklar, hayvanlardan insana bulaşan zoonotik patojenlerdir. Yani, Covid-19 yeni bir patojen olsa da mensubu olduğu koronavirüsler yeni değildir.

Bu aileden olan SARS virüsü insanlara Misk kedilerinden bulaşmış ve ilk olarak canlı hayvan marketi çalışanlarında görülmüştür. Ayrıca araştırmalar, Misk kedilerinin enfeksiyon aracısı olduğu, hastalık kaynağının yarasalar olduğuna işaret etmiştir. Benzer şekilde, Afrika kıtasını pençesine alan Ebola virüsünün taşıyıcısı da yarasalardı. MERS'in doğal rezervuarı olarak yine yarasalar gösterilmekte, önce aracı konak olan develere ve sonra da develerle yakın temasta olan ve deve eti tüketenlere bulaştığı bilinmektedir. H1N1 (domuz gribi) ve H5N1'in (kuş gribi) tavuk ve domuz çiftliklerinde evrimleştiği belirtilmektedir. Genetik olarak yarsa ve karınca yiyenlerdeki koronavirüsle benzerlikleri tespit edilen Covid-19'un da çıkış noktası bilindiği gibi canlı bir hayvan paza-

ridir. Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü (OIE) insanlarda bilinen bulaşıcı hastalıkların %60'ının hayvanlardan kaynaklandığını, yeni ortaya çıkan bulaşıcı hastalıkların ise %75'inin hayvanlarda taşınan patojenler sebebiyle tetiklendiğini, gıda kaynaklı hastalıkların % 90'ından fazlasının ise hayvansal gıdalar nedeniyle oluştuğunu ortaya koymaktadır.

Bu bilimsel veriler, özellikle son yıllarda görülen zoonozlarda, sadece hayvanlarda bulunan virüslerin insanlara bulaşan forma dönüşmesinde -tek neden olmakla birlikte-endüstriyel hayvan çiftliklerine işaret etmektedir. Endüstriyel hayvancılığın yanısıra zoonozik patojenlerin evrimleşip ölümcül virüsler haline gelmesi ve salgınlara dönüşmesinde pek çok faktör söz konusudur.

Örneğin, 2015'te Brezilya'da yaygın olarak görülen ve sivrisineklerden bulaşan Zika virüsünün ortamı, siğir yetiştiril-

ciliği için orman arazilerinin tahrip edilmesiyle yaratılmıştır. İklim koşullarının değişimi Zika virüsü taşıyan sivrisineklerin çoğalması ve onlardan bulaşan hastalığın salgın boyutuna sıçramasına neden olmuştur.

Doğal yaşam alanlarının yok edilmesi, çeşitli hayvan-bitki türleriyle biyoçeşitliliğin kaybı, yaban hayvanı ticareti ve kaçakçılığı (petshoplar, hayvanat bahçeleri, akvaryumlar vb.) su, hava ve toprak kirliliği, iklim değişikliği ve küresel ısınma, tarımda kullanılan çeşitli kimyasallarla toprak yapısının bozulması vb. salgınlara tetikleyici pek çok neden sıralamak mümkündür. Hepsini kesen ortak nokta ise sermayeye bağımlı gelişimleridir.

Günümüz dünyasında patojenlere bağlı sağlık sorunlarının artmasını kapitalist üretim sürecinden bağımsız ele almak mümkün değildir. Kapitalist politikalarla insan, hayvan, doğa ve bir bütün olarak canlı yaşamının sağlığı bozulmak-

ta ve sürekli tehdit altında bulunmaktadır. Bu koşullarda kazançlı çıkan tek taraf kapitalist tekeller olmaktadır.

Aşısı olan hastalıklardan bile insanların öldüğü kapitalist dünyada, Covid-19 salgınına karşı "acil önlem" olarak aşı çalışmalarının sürdüğü belirtiliyor. Oysa ki, virüslerin ortaya çıkmasına ve yayılmasına ortam hazırlayan kapitalist-emperyalist dünya sisteminin kendisidir. Tamda bu nedenle, salgınlardan ve toplum sağlığını tehdit eden diğer hastalıktan gerçek manada korunmanın yolu bu sistemin tarihsel olarak aşılmasına bağlıdır.

*Alman hekim Dr. Rudolf Virchow tarafından bulunan "zoonoz" terimi, insanlara çiftlik hayvanları, onlardan elde edilen ürünlerden, evlerde beslenen hobi hayvanları ve doğada yaşayan yaban hayvanlarından doğrudan/dolaylı temas yoluyla bulaşan hastalıkları ifade etmektedir.

İngiltere'de evlerde çürüyen bedenler

Guardian gazetesinde dün yayınlanan bir habere göre, İngiltere'de Mart ve Mayıs ayları arasında 700 kişinin evlerinde öldüğü tespit edildi. Bu ölümlerin arasında yalnız yaşayan çok sayıda yaşlı olduğu, bazılarının cansız bedenlerinin 2 hafta sonra bulunduğu ortaya çıktı. Şimdilik 700 cesetten kaçının sonradan bulunduğu da bilinmiyor.

Ölümlerin ancak çürüme ve kokunun binaya yayılmasıyla, ya da yakınları, arkadaşları ya da komşularının şüphelenip haber vermesiyle ortaya çıktığı ifade ediliyor. Koronavirüs ölümlerini araştırmak için Patologlar Birliği (Royal College

of Pathologists) bünyesinde oluşturulan komisyonun başkanı Dr. Mike Osborn, cansız bedenlerin çok sonra bulunduğunu, çok sayıda aynı vakayla karşılaştıklarını belirtti.

İNGİLTERE'DE 65 YAŞ ÜSTÜ NÜFUS

Yaşlılara yardım kuruluşu Age UK'in Başkanı Caroline Abrahams, "Başından beri yaşlı kişilerin virüs ya da başka nedenlerden evlerinde tek başına ölmüş olabileceklerinden endişe ediyorduk. Kaygılarımızın haklı çıkması son derece üzücü" dedi.

Age UK'in 2019 raporuna göre, 66

milyon nüfuslu İngiltere'de yaşı 65'in üzerinde olan kişilerin sayısı 12 milyon civarında. Bu kişilerden 5,4 milyonu 75, 1,6 milyonu da 85 yaşın üzerinde. Ülkede yaşı 90'ın üzerinde olan kişilerin sayısı 579 bin. Yaşı 100'ün üzerinde olan kişilerin sayısı ise 14 bin 430. Age UK'in tahminine göre 2030'a kadar ülkedeki her beş kişiden biri 65 yaşın üzerinde olacak. İngiltere'de 65 yaş üzeri 12 milyon nüfusun sadece 400.000 kişinin bakım evlerinde yaşadığı tahmin ediliyor.

İnsanları evlerde yalnız başına çürümeye terk eden, halk sağlığını korumaktan aciz olan kapitalizm, köküne kadar çürümüş bir düzendir. Bu düzenin tek alternatifi, bakıma ihtiyaç duyan yaşlı insanlara nitelikli, bedava sağlık hizmeti ve bakım sunacak olan sosyalizmdir.

Avrupa genelinde devletlerin Mart ayından itibaren koronavirüs (Covid-19) salgınından kaynaklı karantina kararı almasıyla "evde kal" çağrıları yapıldı. Yeterli sağlık ve bakım olanakları sunmayan kapitalist devletler, yardıma muhtaç insanları ise salgın karşısında kendi kaderine terk etmiş oldu. Covid-19 "risk grubu"nda olanlar ve en çok da 65 yaş üstü emekçiler yaşamlarını sürdürebilmek, temel ihtiyaçlarını karşıyabilmekte daha fazla zorlukla karşı karşıya kaldı.

Salgının en fazla etkili olduğu ve sağlık sisteminin ihtiyaçları karşılayamadığı İtalya gibi ülkelerde emekçiler, "tedavi edilmeyerek" resmen ölüme terk edildiler. Kapitalizmin vahşetini ortaya seren bu durumun, üstü örtülü olarak ve farklı biçimde başka ülkelerde de yaşandığı ortaya çıktı.

ODTÜ'de uzaktan eğitim ve sınavlar...

“Ya sağlığın ya da eğitimin”

Koronavirüs salgını ile birlikte eğitim sisteminde yaşanan kriz derinleşti ve çöküşün eşğine geldi. Üniversitelerin uzaktan eğitim sistemleri çöktü, birçok öğrenci bilgisayar ve internete erişim sağlayamadı. Sınavlarda kamera açma, “şeref sözü verdirme”, kopya çekmeyen öğrencilere “kopya çekti” suçlaması yapılması gibi birçok şey yaşandı. Sorunlara karşı YÖK, öğrencilere “isterseniz kayıtlarınızı dondurabilirsiniz” gibi çözümler önermekle yetindi.

Milyonlarca öğrencinin etkilendiği bu süreçte, eğitim konusunda alınan kararların hiçbir öğrencilere sorulmadan alındı ve dayatıldı. Dersler ve sınavlar konusunda yaşanan mağduriyetler ciddi boyutlara ulaştı. Öğrencilerin teknik olanakları ve psikolojileri gibi durumlar göz ardı edildi, sanki her şey “çok normalmiş” gibi davranıldı. Sınavlarda yaşanan kaos konusunda, ODTÜ'de yaşananlar ise önemli bir örnek.

ODTÜ'de sınavların nasıl yapılacağı üniversitenin hiçbir öznesine sorulmadan, rektörlükçe belirlendi. İstanbul ODTÜ Mezunları Derneği'nin bursiyerleri ile yaptığı ODTÜ Uzaktan Eğitim Süreci Araştırması'ndan yansıyan veriler, uzaktan eğitim ve sınavlar konusunda durumun ne kadar vahim olduğunu göstermektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %75'i uzaktan eğitimi yetersiz bulmuş, %59'u verimli olmadığı ve %35'i ise kısmen verimli olduğunu belirtmiştir.

Hazırlık öğrencilerinden bir dönem boyunca hiçbir ders görmeden hazırlık geçme sınavına girmeleri istenmiştir. Diğer bölümlerde okuyan öğrencilere ise “alternatif” olarak Pass / Fail sistemi gösterilmiştir. Ama Pass / Fail sistemi ders

bırakma değil, dönem bırakma olarak tanımlanmıştır. Bir dönemi bırakmak istemeyen öğrencilerin ise ödev, sunum ve sınavlara girmeleri gerekmektedir. Aynı zamanda Geçti / Kaldı yapan öğrencilerin bahar dönemi not ortalaması ve genel not ortalaması hesaplanmayacağı açıklanmıştır. Geçti yapan öğrenciler harflendirme notları olmadığı gerekçesi ile Bölüm / Fakülte ve üniversiteyi bitirme derecelerine dahil edilmeyeceklerdir.

Mezun olacak lisans öğrencilerinden Geçti / Kaldı yapabilmeleri için genel not ortalamaları 2.0 olması istenmektedir. Geçti yapıldığı durumda derslerin AKTS'leri mezun olmak için gereken toplam AKTS'den düşülecek ama aynı zamanda Geçti / Kaldı yapmaları durumunda dönem not ortalaması ve genel not ortalaması hesaplanmayacağı için, mezun olmak için gerekli not ortalamasını sahip olmayan öğrenciler, mezun olamayacaklardır.

ODTÜ bu uygulama ile öğrencileri mevcut rekabet sisteminde yarışırma koşullarını ağırlaştırmıştır. Öğrenciler eğer bölümü geçmek ve derece yapmak istiyorlarsa, sağlıkları ile ilgili bir tercihe zorlanmaktadır. ODTÜ bu uygulama ile salgın konusunda “sorumluluğu” üzerinden atarak, öğrencilerin “tercihlerine” bıraktığı görüntüsünü vermektedir.

ODTÜ öğrencileri başta olmak üzere üniversiteliler salgının faturasını yaşamları ile ödemeye karşı çıkmalıdır. Bizleri eğitim ile sağlık arasında tercihe zorlayanlara yanıtımız, birliğimizi güçlendirerek yaşam hakkımızı gasp edenlere karşı mücadele etmek olmalıdır.

ANKARA'DAN BİR GS OKURU

Birşey yapmalı...

Annem hastanede çalışıyor. Astım rahatsızlığı olduğu halde bir iki hafta izinli olmak dışında hep çalıştı. Ben ve iki kardeşim 18 yaş altı olduğumuz için sokağa çıkamadık. Ama annem her gün hastaneye gitti. Bunun neresi karantina oldu şimdi? Annemin uzakta bir yerde, karantinada kalma şansı yok. Her gün otobüse bindi, işe gitti. Ne test yapıldı ne de önlem alındı.

Ben meslek lisesinde okuyorum. Alan derslerimizi hiç işlemedik. Öğretmenimiz

bir program gönderecekti. Bilgisayarım olmadığı için programın ne olduğunu ne işe yaradığını bilmiyorum. Seneye ne yapacağım onu da bilmiyorum.

Bildiğim şey parası olanın hayatını evinde rahatlıkla geçirebildiği, parası olmayanların işe gidip gelmek zorunda olduğu. Parası olanın eğitim aldığı, olmayanın alamadığı.

Eğer bir şeyler yapmazsak böyle devam edecek.

SARIGAZI'DEN BİR MESLEK LİSELİ

Salgında sermayenin mesleki eğitim parolası:

Eğitime paydos, üretime devam!

Birliğimizin gücüyle geleceğe yürüyoruz...

Meslek Liselilerin Sesi

Haziran 2020
Özel Sayı 1

Eğitim sisteminin üvey evladı sayılıp öğrencilerin alacağı temel eğitimin önemsenmediği, niteliksiz eğitimin en üst düzeyde olduğu okul tipi hangisidir? Staj adı altında sömürünün başladığı, ücretsiz ya da bedavadan biraz yüksek ücrete çalıştırılan, çalışma hayatının ilk halkalarından biri ve patronlar için karlı bir memba olarak görülen sürecin başladığı yer neresidir?

İki sorunun yanıtı da bizi aynı yere götürüyor, meslek liselerine.

Salgın döneminde de meslek lisesi öğrencilerine aynı sömürü anlayışı ile yaklaşıldı. Meslek liseleri salgın döneminin acil ihtiyaçları için birer üretim noktasına döndürüldü. İstanbul, Kocaeli, Sakarya, Tekirdağ gibi sanayinin yoğun olduğu bölgeler başta olmak üzere birçok ildeki meslek liselerinde maske, kolonya, hijyen ürünleri üretimi salgının ilk günlerinden itibaren uzun saatler ve yoğun çalışma şeklinde devam ettirildi. Acil ihtiyaçlar için insani sorumluluk psikolojisi ile çalıştırılan meslek liseliler için önlemler, işçi sağlığı her yönü ile göz ardı edildi.

Salgın döneminin ilk önlemlerinden biri eğitime ara verilmesiydi. Okullar kapandı ama stajlar devam ettirildi veya salgın döneminin acil ihtiyaçları-

nın üretilme alanlarına çevrilen meslek liselerinde öğrenciler ve öğretmenler çalıştırıldı. Önlemlerden bir diğeri olan 20 yaş altına sokağa çıkma yasağı dönemi başladığında da meslek liselerinde üretim yapan öğrenciler için hemen çalışma izinleri çıkartıldı.

Birçok okulun atölyelerinin şirketlerle iç içe olduğunu ve okulun döner sermayesinin ve okul müdürlerinin cebinin bu işbirliği çerçevesinde okullarda yapılan üretimlerle dolduğu biliniyor. Bu dönemde de meslek liseleri salgını kazanç kapısı olarak görerek davranıyor. Kocaeli Milli Eğitim Müdürlüğü'nün dört bir yana astığı afişler tüm meslek lise yönetimlerinin ve Milli Eğitim'in anlayışlarını ortaya koyuyor.

“Meslek liseler üretiyor, öğrenciler kazanıyor” diyerek öğrencilere verdikleri harçlıkları öne çıkartıp sömürüyü gölgede bırakmaya çalışıyorlar. Salgın döneminde tüm çıplaklığı ile ortaya çıkan eğitim sisteminin sınıfta kalması ve sömürü çarklarının her koşulda kar için dönmesi maskelenmeyecek durumda.

Geleceksizliğe, işsizliğe ve sömürüye karşı meslek liseliler bugünden birliği ile örgütlü olmaya başlamalı, sömürü çarklarını kırmanın gücüne kavuşmalıdır.

Türkiye’de kadın emeği ve mücadelesi

S. Soysal

Türkiye’de kadın emeği geçmişe nazaran daha belirgin bir yer tutmaktadır. Bugün işgücü istihdamının yüzde 30’unu kadınlar oluşturmaktadır. Sanayinin temel sektörlerinde kadın işçiler de yer almakla birlikte, tekstil, gıda, sağlık, eğitim ve hizmet sektörleri, kadınların en yoğun olarak istihdam edildiği alanlardır.

Kadınlar üretimde tuttıkları yerle de bağlantılı olarak, sınıf mücadelesi içinde giderek daha fazla yer almaktadırlar.

15-16 Haziran büyük işçi direnişinin 50. yılına girmeye hazırladığımız bugünlerde, sınıf mücadelesi açısından önemi çerçevesinde Türkiye’deki kadın emeği ve mücadelesinin gelişim seyrini belli kesitleri üzerinden ele alacağız.

Yaşadığımız coğrafyada kadınların sanayi üretiminde yer almaları erken bir tarihe dayanıyor. Osmanlı döneminde kadınlar 19. yüzyılın sonlarında atölyelerde ve küçük çaplı işletmelerde çalışmaya başlıyorlar. Neredeyse yüzde 95’i geleneksel kadın rolleriyle bağlantılı (dokuma, gıda vs.) işkollarında çalışıyor. Bu süreçte hizmet sektöründe de çalışmaya başladıkları yansıyor. Osmanlı döneminde işçi sınıfının toplam tablosu içinde gayrimüslimler ağırlık taşıdıkları gibi, bu durum kadın işçiler için de geçerli. 1915 yılında yapılan sanayi sayımına göre, işçilerin küçük bir oranını Türkler oluşturuyor. İşçi sınıfı ağırlıklı olarak Rum, Ermeni ve Yahudilerden oluşuyor. Kadın işçilerin ilk grevi olarak bilinen Feshane grevinin, 50 Rum ve Ermeni kadın tarafından gerçekleştirilmiş olması da bu verileri doğruluyor. Rumeli’de gayrimüslim kadınlar 1840 yılında atölyelere ve fabrikalara yönelirken, Bursa’da Türk-müslüman kadınların ipek işçisi olarak çalışmaya başlamaları 1860 yılını bulmaktadır.

Birinci Dünya Savaşı kadın işçi istihdamını etkileyen bir rol oynamıştır. Savaş nedeniyle azalan erkek işgücünü telafi edebilmek için kadınlar daha fazla üretime çekilmiş, hatta “erkek işi” sayılan işlerde bile çalışmak zorunda kalmışlardır. Bu durum, azalan emek gücünün telafisinin yanı sıra eşleri savaşa giden ya da savaşta yaşamını yitiren kadınların çalışma

zorunluluğundan kaynaklanmıştır.

Cumhuriyet dönemine kadarki süreçte kadınların uzun saatler ve düşük ücretle çalıştırıldıkları ve genel planda koruyucu önlemler alınmadığı bilinmektedir.

Kadın istihdamının tercih edilmesinin nedenlere baktığımızda, savaş koşulları başta olmak üzere, kadınların erkeklerden daha düşük ücretle çalıştırılması ve işçi eylemlerinde yer alsalar da katılmalarının erkek işçilere nazaran daha düşük olması sayılabilir. Bu dönemde 111 grevin sadece 40’ı kadın işçilerin çalıştığı işletmelerde yaşanmıştır. 1910 yılında Bursa’da çoğunluğu kadın binlerce ipek işçisinin grevi ise dikkate değerdir. Dönem boyunca gerçekleşen grevlerde uzun çalışma saatleri, düşük ücretler ve eşit işe eşit ücret talebi öne çıkmaktadır.

Yeni kurulan ulus-devlet ile birlikte işçi sınıfının etnik yapısı değişmiştir. Sınıf mücadelesinin geçmiş birikimi sınırlı da olsa yeni döneme taşınabilmiştir.

Yeni cumhuriyet işgücü yetersizliğini devletin müdahaleleriyle çözmenin adımlarını atmıştır. Bu süreçte kadın işçiler de kamuda istihdam edilmeye başlanmış, dokumacılık ve gıda alanları, kadınların temel çalışma alanları olmuştur.

Kamuda ve özel işletmelerde çalışan kadınlar ve kız çocukları, bu dönemde toplam istihdamın dörtte birini oluşturmaktadır.

Kamu işletmeleri kadınların üretime ve toplumsal yaşama katılmaları açısından özel bir rol oynamıştır. Bu işletmelerde çalışan işçiler görece daha iyi ücret almışlar, sosyal haklar elde etmişlerdir. Bazı kurumlarda barınma sorunları çözülmüş, kadınlara okuma-yazma öğretilmiş, çocuklu kadınlar için kreş ve bakımevi imkanı sunulmuştur. Ancak ücretlerin ve sosyal hakların ihtiyacı karşıladığını söylemek olanaklı değildir.

1950’li yıllarda da kadınlar, geleneksel kadın işleri olarak görülen alanlarda (tekstil, gıda, tütün) çalışırlar. Kapitalist sistemin doğasında olan cinsiyete dayalı ayrımcılık bu süreçte de varlığını sürdürür, kadınlar daha düşük ücret almaya

devam ederler.

Genç cumhuriyet başından itibaren işçi sınıfına karşı açık bir sınıfsal tutumla hareket eder. 1925 yılında Kürt isyanı gerekçe gösterilerek çıkarılan Takrir-i Sükun yasası ile grev ve eylemler yasaklanır.

1937 yılında yürürlüğe giren İş Yasası’nda haftalık çalışma 48 saat olarak belirlenir ve toplu sözleşme ile grev hakkı yer almaz. İşçi-işveren uyuşmazlıkları için ise tahkim (hakem) kurumu vardır. İşçi sağlığı ve iş güvenliği önlemleri söz konusu değildir. Çalışma yaşı ve süreleri ile ilgili hükümler yer alsa da, özellikle kadınlar ve kız çocukları için uygulanmaz.

Türkiye İkinci Dünya Savaşı’na girmediği halde, sermaye iktidarı savaş koşullarına göre hareket etmeye başlar. Azami sömürüyü sağlayacak yasalar çıkarılır. 1940 yılında çıkartılan Milli Koruma Kanunu ile günlük çalışma saatleri uzatılır, hafta tatili kaldırılır ve ücretler yarıya düşürülür. Öncesinde göstermelik de olsa var olan kadın ve kız çocuklarına dair önlemlerin kaldırılması, onların kural dışı çalıştırılmalarının önünü açar. Bu süreçte kadın istihdamında yüzde 13 oranında artış yaşanır.

1947 yılı ise Türkiye’de farklı yönleriyle yeni bir dönemi işaretler. İkinci emperyalist savaşa fiili olarak katılmasa da, savaşın zorlukları ve savaş sonrası dünyanın şekillenmesi Türkiye’yi de etkiler. Siyasal planda çok partili yaşama geçişin adımları atılır. Aynı zamanda çıkarılan sendikalar yasası ile sendika ve işçi örgütleri kurmanın önü açılır. Ekonomide emperyalist yardımlarla bağlantılı olarak, montaja dayalı hafif sanayi modeli uygulanır.

İktidarın baskıcı politikalarına, düşük ücretlere, ağır çalışma koşullarına vb. tepki olarak DP iktidara gelir. Verdiği vaatleri anında unutan DP iktidarı, açık sınıfsal tutumla davranmaya devam eder. Baskılar, yasaklar ve ağır çalışma koşullarında bir değişiklik olmaz.

Kapitalizmin savaş sonrası bu yeniden toparlanma döneminde işçi ve emekçilerin gelirlerinde kısmi iyileştirmeler yaşanır. Ancak, emperyalizme bağımlı ekonominin yeni krizlerle karşı karşıya kalması kaçınılmazdır.

Bu süreçte işçileri ilgilendiren yasaların yanısıra, doğrudan kadın işçileri ilgilendiren düzenlemeler de söz konusudur. 1948 yılında Ağır ve Tehlikeli İşler Yönetmeliği çıkarılır. 1950 yılında çıkarılan 5518 sayılı kanunda “*İşin önemi ve randıman bakımından eşit şartlarda çalışan erkek ve kadın işçilere eşit ücret ödenir ve cinsiyet farkını bahane ederek hiçbir kısıntı yapılamaz*” denilmektedir. Ancak bu yasanın hiçbir yaptırım hükmü yoktur.

1953 yılında ise, “*Gebe ve emzikli ka-*

dınların şartlarıyla emzirme odaları ve kreşler hakkında nizamname” yasalasır. Yasa, hamile kadınlar için kimi tedbirleri ve işyerlerinde emzirme odaları ve kreş açma zorunluluğunu içerir. Ancak, yasanın ne uygulaması ne de denetimi söz konusudur. 1960’a varıldığında, ülke çapında sadece 32 kreş ve 33 emzirme odası vardır.

İşçiler lehine yapılan yasal düzenlemelerin gerisinde, artan işgücü ihtiyacı ve iktidarın baskıcı tutumları karşısında gelişen tepkiler yatmaktadır. Nitekim yasaklara rağmen grev ve direnişler gerçekleşmiş ve “46 sendikacılığı” denilen bu dönemde (kısa bir süre sonra yasaklanacak olan) çok sayıda sendika-işçi örgütü kurulmuştur.

Grevler daha çok erkek işçilerin çalıştığı alanlarda yaşansa da, tekstil ve gıda gibi sektörlerde kadın işçiler de örgütlenme ve fiili grev süreçlerinde yer almışlardır. 1947’de kurulan Tütüncüler Sendikası’nın başkanının bir kadın işçi olan Zehra Kosova olması bu konuda bir fikir vermektedir.

Ekonomik ve siyasi krizin derinleşmesiyle DP iktidarı yıpranır ve 1960 darbesi ile son bulur. Darbe sonrası süreçte de ithal ikameci model uygulanmaya devam eder. Bu dönemde kamunun yanı sıra özel sektör işletmeleri de, devletin sağladığı çok yönlü imkanlarla gelişim gösterir.

‘60’ların sonunda yeni bir ekonomik bunalım beklenmekle birlikte, kapitalist ekonomi büyüme eğilimini sürdürür ve işçi ücretlerinde nispi artışlar görülür.

‘60’lı yıllar aynı zamanda Türkiye işçi sınıfının mücadele sahnesine etkin bir şekilde çıktığı yıllardır. ‘70’lere doğru işçi sınıfı daha da politikleşecek, sınıfsal talepleri, kitlesel ve militan eylemleriyle varlığını göstermeye başlayacaktır.

Bu dönemde çalışanların büyük çoğunluğunu erkekler oluşturmaktadır. 1965 yılında erkeklerin oranı yüzde 90 civarındadır. Kadın istihdamında düşüş yaşanmıştır. Kırdan kente kitlesel göçle işgücünde artış yaşandığı halde, istihdam erkek ve kadınların katılımı aynı düzeyde olmamıştır. Bu durum üretimin yoğunlaştığı sektörlerle bağlantılı olmalıdır.

Herşeye rağmen, geçmiş dönemden itibaren yer aldıkları geleneksel sektörlerde (tekstil, gıda) kadınların istihdam edilmesi sürmüştür. Bu süreçte dünyada ve Türkiye’de yükselen sınıf mücadelesinde kadınlar da yerlerini almışlardır. Kadınların da çalıştığı gıda işkolunda 200, dokuma işkolunda 30 grev ve direniş gerçekleşmiştir. Ve bu döneme damgasını vuran işgal ve direnişlerde kadınlar eşlerinin, kardeşlerinin yanında aktif bir şekilde yer almaya devam etmişlerdir.

Türkiye sınıf hareketi tarihinin en büyük eylemi olan 15-16 Haziran Direnişi'nde de kadın işçiler aktif bir katılım sergilemişlerdir.

'70'li yıllara gelindiğinde, dünyada ve Türkiye'de yeni bir ekonomik krizin çanları çalmaya başlar. Büyümekte olan özel sektör daha yoğun sömürü politikalar izler. Ancak her geçen gün büyüyen ve politikleşmeye başlayan sınıf hareketi artık sermaye sınıfı için önemli sorundur.

Ekonomik-siyasal istikrarsızlığa ve yükselen devrimci mücadeleye müdahale amacını taşıyan '71 darbesiyle toplumsal muhalefet dizginlense de, bu kısa sürer. '74 yılından itibaren mücadele yeniden yükselmeye başlar ve işçi sınıfının yanı sıra kentlin küçük-burjuva katmanlarını, öğrenci gençliği de içine alarak yaygınlaşır. '70'lerin sonlarında politikleşen işçi hareketi, işgaller ve grevlerle sermaye sınıfının karşısına dikilmeye devam eder. Kadın işçi ve emekçiler de buldukları alanlarda mücadelede yerlerini alırlar. Yanı sıra direnişlerde ve grevlerde eşleri ve kardeşleriyle birlikte mücadeleden öznesi olmaya devam ederler.

1980 yılı, sermaye devleti açısından olduğu kadar Türkiye işçi sınıfı için de bir dönemeci işaret eder.

Sermaye iktidarının içine girdiği krizden çıkabilmesi için saldırı politikalarının uygulanması, işgücü maliyetlerinin düşürülmesi; bu amaçla hazırlanan 24 Ocak Kararları'nın hayata geçirilebilmesi için ise yükselen devrimci hareketin ve toplumsal muhalefetin sindirilmesi gerekmektedir. 12 Eylül darbesi bu hedefin bir parçası olarak planlanır.

12 Eylül'le birlikte "ihracata dayalı" yeni birikim modeline geçilir. Saldırı politikaları birbirini izler ve işgücü maliyetleri düşürülür. Ücretler ve sosyal haklar açısından ciddi kayıplar yaşanır. Ucuz işgücü ihtiyacı çerçevesinde kadın istihdamı yükselir. Saldırı politikalarına karşı '80'lerin sonunda yaşanan işçi sınıfının mücadelelerinde kadın işçiler de yerlerini alırlar.

'90'lı yıllardan itibaren kamunun tasfiyesi ve özelleştirme politikalarıyla çok sayıda işçi işten çıkarılırken, kamu fabrikalarında çalışan kadın işçiler de işlerini kaybederler. Sürecin kadın işçiler ile birlikte işçi sınıfına faturası çok ağır olur. Kazanılmış haklar gasp edilir, özelleştirmelerle birlikte örgütlülükler dağıtılır.

2000'li yıllarda neo-liberal saldırı politikaları yoğunlaştırılmış bir şekilde uygulanır. AKP iktidarı bunun en kararlı savunucusudur. Mezarda emeklilik yasasıyla girilen 2000'lerde, özelleştirme politikalarının yanı sıra güvencesiz ve esnek çalışma temel çalışma biçimleri

haline getirilmeye çalışılır. Ucuz işgücü olarak kadınlar temel sektörlerde istihdam edilirken, kayıtdışı çalışanlar içinde azımsanmayacak bir kesimi oluştururlar. TÜİK'in 2010 yılı verilerine göre, kayıt dışı çalışan erkeklerin oranı yüzde 37 iken, kadınlarındaki yüzde 35'tir.

2000'li yıllarda sermaye sınıfının ihtiyaçları doğrultusunda kadınlar, geçmişten farklı olarak, geleneksel işlerde değil tüm alanlarda istihdam edilmişlerdir. Ancak cinsiyete dayalı ayrımcılık nedeniyle kadınların sanayi alanındaki istihdamları diğer alanlara göre daha düşüktür. İstihdam edilen kadınların yüzde 39,2'si tarımda, yüzde 45'i hizmet sektöründe, yüzde 14,8'i de sanayi sektöründedir. Tekstil sektörü dışında metal, otomotiv ve petro-kimya alanlarında azımsanmayacak sayıda kadın çalışmaktadır.

Geçmişe nazaran üretim süreçlerinde kadınlar daha eğitilmiş olarak yer almaktadır. Özellikle sanayi alanında istihdam edilen kadın işçilerin son yıllarda mesleki eğitim aldıkları görülmektedir. Ancak bu durum kadınların ucuz iş gücü olarak görülmesi gerçeğini ortadan kaldırmamaktadır. Aynı zamanda kriz dönemlerinde ilk kapı önüne konulan kesim olmaktadır.

AKP iktidarı yıllarında kadınlar, dinci-gerici ideolojiyle toplumsal yaşamın dışına itilmeye çalışıldıkları halde, üretimde var olmaya devam etmişlerdir.

Bu dönemde de işçi sınıfına dönük kapsamlı saldırıların bir parçası olarak kadınların kazanılmış hakları bir bir törpülenmiştir (kreş hakkı, süt izni vb.). İşçi sınıfına dayatılan kiralık işçilik gibi esnek çalışma hükümleri bizzat kadınlar üzerinden hayata geçirilmiştir.

Bu tabloya rağmen, 2000'li yıllardan itibaren gerek tekil direnişlerde gerekse de sınıf kardeşleriyle birlikte kadınlar mücadelede özel bir rol oynamışlardır. Novamed, Aymasan, Desa, Paşabahçe, Tekel, Greif ve Metal Fırtına, bu direnişlerin öne çıkan örnekleridir.

Türkiye'de kadın işçiler, yüzyılı aşkın bir süreçte, üretimde olduğu gibi mücadelede de "Biz de varız" demeye devam etmektedirler.

Kaynaklar:

* İşçi hareketinden kesitler, Kızıl Bayrak, Sayı: 5-6-7

* Geçmişten günümüze Türkiye'de kadın emeği, Ahmet Makal-Gülay Toksöz

* 15-16 Haziran direnişinin mirasına sahip çıkalım, Ç. İnci, Kızıl Bayrak, 16 Haziran 2019

* Türkiye'de işçi sınıfı ve sendikacılık, Praksis, Y. Akkaya

* Türkiye'de Sanayi Proletaryası, R. Rozaliev

* Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketi tarihi, Yıldırım Koç

15-16 Haziran büyük işçi direnişi 50. yılında!

Çürümüş sömürü düzenine başkaldıralım!

Türkiye'de sanayileşmenin hız kazanmasıyla birlikte biz kadın işçiler ucuz işgücü olarak üretimin içerisine çekildik. Toplumda üzerimize yıkılan sorumluluklardan ve ikincil konuma itilmekten dolayı sorunlar yaşıyoruz, çalışma yaşamı içerisinde de bunların yansımalarıyla, çifte baskı ve sömürüyle yüz yüze kaldık. Yığılan sorunlar karşısında işçi sınıfı haklarını kazanmak için mücadelenin yolunu tuttu. Bizler, kadın işçiler ve işçi ailelerinin kadınları olarak bu mücadelelerde, işgallerin, grevlerin, direnişlerin içinde ve en ön saflarında yerlerimizi aldık.

'60'lı yıllarla birlikte fabrikalarda ve sokaklarda mücadeleler daha da yükselmeye başladı. Türkiye'de sınıf hareketine damgasını vuran Kavel'den, Paşabahçe'den, Derby'den yükseldi seslerimiz... 1970'in 15-16 Haziran'ına gelindiğinde, sermaye iktidarına ve kapitalist patronlara korku salan o büyük işçi başkaldırısı patlak verdi. Kadın işçiler olarak bizler de bu sarsıcı eylemde yine olmamız gereken yerdedik. Yürüyüş kollarında, pankartların ardında, barikat başlarında Cevizli Tekel'den, İbrahim Etem'den, Philips'ten, Gripin'den ve onlarca fabrikadan kadın işçilerdik...

İşçi sınıfının örgütlenme hakkına yönelik saldırıya, DİSK'in kapatılması hamlesine cepheden bir yanıttı 15-16 Haziran... Kazanana kadar devam etme iradesinin, fiili-meşru mücadelenin or-

taya konulmasıydı 15-16 Haziran... İşbirlikçi sarı sendikacılığa karşı durmak, sendikal örgütlenme hakkına sahip çıkmaktı 15-16 Haziran... Sermayeye ve düzenine karşı işçi sınıfının militan ve kitlesel bir başkaldırısıydı 15-16 Haziran...

50. YILINDA BU GÖRKEMLİ DİRENIŞTEN ÖĞRENELİM!

Kendisinden önceki işçi mücadelelerinin birikimi üzerinden gelişen ve kendisinden sonraki mücadelelere yol gösteren 15-16 Haziran Direnişi'nin 50. yılındayız. 50 yıl içerisinde son derece anlamlı ve önemli işgaller, grevler, direnişler yaşandı fakat 15-16 Haziran Direnişi hala da aşılamadı. Kitleselliğiyle, eylemsel niteliğiyle, düzenin yasalarını karşısına alan fiili-meşru mücadele çizgisiyle yol gösterici bir deneyim olarak önümüzde duruyor.

Kadın işçi ve emekçiler olarak 15-16 Haziran'dan öğrenerek bilincimizi güçlendirelim, örgütlülüğümüzü büyütelim! Nasıl ki kadın ve erkek işçiler olarak kapitalist patronların ve sermaye iktidarının saldırganlığına karşı 15-16 Haziran'da ayağa kalktıysak, bugün de her geçen gün daha çok çürüyen ve kokuşan bu baskı ve sömürü düzenine karşı birleşelim, örgütlenelim, omuz omuza mücadeleyi büyütelim!

İŞÇİ-EMEKÇİ KADIN KOMİSYONLARI

15-16 Haziran 50. Yılında!..

**Büyük işçi başkaldırısı
yol gösteriyor!**

